N°. 288. **A°. 1859.**

ZATURDAG 3 DECEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een

BIJBLAD.

BUITENLAND.

LONDEN den 1 December.

In den eergisteren te Windsor gehouden Geheimen Raad, waar tot de prorogatie van het Parlement van 15 december tot 24 januarij besloten werd, heeft de hertog van Bedford, die tot lord luitenant van het graafschap van dien naam benoemd is, de gebruikelijke eeden afgelegd.

De vervroegde bijeenroeping van het Parlement, hetwelk anders eerst veertien dagen later vergaderd zou zijn, heeft, gevoegd bij de tijding dat het Congres in den aanvang van januarij bijeen zal komen, hier algemeen een zeer gunstigen indruk gemaakt.

In den gisteren gehouden Ministerraad zou besloten zijn dat lord Palmerston de eerste en lord Cowley de tweede gevolmagtigde van Engeland in het Congres zijn zal. Dit besluit zou hoogst belangrijk wezen, niet alleen met het oog op de vermoedelijke uitkomsten van het Congres, maar ook met dat op de geheele herstelling der goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Engeland.

Reeds is vermeld hoe de Times gaarne zien zou dat lord Palmerston tot Engelsch gevolmagtigde naar het Congres werd afgevaardigd. Het daarop betrekkelijk artikel vangt aan met de opmerking dat de staatsman die met deze zending belast wordt eene ontzettend zware taak te vervullen hebben zal, weshalve de keuze der Koningin op den man vallen moet die de meeste kans heeft om zoowel aan de Natie als aan de Regering te behagen. Lord Stratford bezit, volgens den Times, den in de bestaande omstandigheden vereischten geest van gematigdheid en verzoening niet; lord Granville mist genoegzaam persoonlijk gezag, terwijl lord Cowley, ofschoon hij een goed gezant is, in een Congres waar over zulke gewigtige vraagstukken moet worden beraadslaagd, behoefte zou hebben aan een meerdere, die hem tot gids verstrekte. Op het Congres van Verona werd Engeland door den grootsten man dien het bezat, den hertog van Wellington, vertegenwoordigd, en de Natie zou denkelijk in niemand anders vertrouwen hebben gesteld. Heden ten dage, beweert de Times, hebben wij slechts één man die hem kan vervangen. Het is lord Palmerston, wiens langdurige ondervinding, wiens onzijdige stelling tusschen verschillende meeningen, hem de grootste mate van openbaar vertrouwen verzekert. Door zelf zitting in het Congres te hebben zou hij het gevaar vermijden hetwelk een ondergeschikt vertegenwoordiger altijd oplevert, en de Natie zou zich altijd verzekerd houden, wanneer alles geregeld is, dat hij alles verworven had wat in de moeijelijke omstandigheden had kunnen verworven worden. Lijden zijne pogingen schipbreuk, hetwelk de Times niet geheel onmogelijk acht, dan nog zal de Natie hem dank weten dat hij eene edele poging heeft aangewend, en zij zal er zich niet minder van verzekerd houden dat hij aan de vergadering der vertegenwoordigers van Europa al die raadgevingen heeft medegedeeld, die zij van de beproefde ondervinding van haren grootsten staatsman had kunnen verwachten.

— Gisteren, de 29ste verjaardag der Poolsche omwenteling van 1830, werd in de Roomsch Katholieke kapel in Suttonstreet alhier eene lijkdienst voor de in dien strijd gevallen Polen gevierd. In eene bijeenkomst van Poolsche uitgewekenen, eergisteren namiddag hier gehouden, werd door verschillende redenaars de hoop geuit dat het op handen zijnde Congres zich ook met het vraagstuk van Polen zal bezig houden.

— Wat men met de naar Gibraltar gevlugte Israëliten uit Marokko zal aanvangen is nog onbeslist. De opperbevelhebber sir W. Codrington schrijft aan den alderman Salomons dat er in die vesting niet minder dan 1600 onder tenten gelegerd zijn. Door de hun van wege het bestuur ingewilligde rations brood en de uit Londen ontvangen geldelijke ondersteuning zijn zij wel voor volslagen gebrek bewaard, maar het is bedenkelijk hen in dit jaargetijde nog langer onder tenten te laten wonen.

— In een hier uit New-York ontvangen schrijven wordt gezegd dat de President in zijne boodschap aan het Congres zeer ernstig over Mexico spreken en de noodzakelijkheid van de bemoeijing der Vereenigde Staten met de zaken van dat Land betoogen zal. Ook van de zaak van het eiland San Juan zal hij in zijne boodschap gewagen, maar er bestaat reden om te denken dat de Regering de handelingen van den generaal Harrey afkeuren en daarover op eene verschoonende wijze spreken zal. Hoogst waarschijnlijk zal de Zitting van het Congres, ten gevolge van de groote verdeeldheid der partijen, zeer onstuimig zijn.

PARIJS den 1 December.

(*Particuliere Correspondentie.*)

De zaak van het bombardement op de kust van Marokko is verre van zoo ernstig te zijn als gisteren werd vermeend. Er is sprake niet van Tanger maar van Tetouan, niet van eene gebombardeerde stad, maar van een klein fort dat ontmanteld is. De Saint Louis kreeg bij het voorbij varen der baai van Tetouan eenige kogels in het want, die niemand kwetsten. Deze kogels werden geschoten uit een klein fort, opgeworpen aan den mond van de rivier, waaraan Tetouan met zijne haven en zijne ongeveer 20,000 inwoners op ongeveer 4 a 5 Ned. mijlen afstands van de zee is gelegen. De kommandant van de Saint Louis zette zijn togt voort en maakte vervolgens zijn rapport op aan den vice-admiraal Romain Desfossés, die het bevel voert over het eskader dat voor Algésiras ten anker ligt. Deze begaf zich daarop met het linieschip la Bretagne, de Saint Louis, het stoomfregat la Foudre en het aviso-stoomschip la Sisiphone naar de monding der rivier Tetouan terug, en ontmantelde, na een bombardement van een kwartier uurs, het fort, dat slechts met negen stukken gewapend was.

Is het gebeurde het gevolg van eene vergissing; is het eene kleine wraakneming der Marokkanen over de nederlagen aan de Moulouia geleden? Ik durf het niet zeggen, maar zooveel is zeker dat het geene politieke beteekenis bezit, of zal verkrijgen. De gouverneur van Tetouan heeft, toen hij berigt kreeg van hetgeen er was voorgevallen, den kommandant van het fort in hechtenis doen nemen.

Voor het overige is er heden geen politiek nieuws. Men verzekert hier dat Engeland op het Congres door lord Palmerston vertegenwoordigd zal worden. Het zou een gunstig voorteeken zijn, zoowel voor de Italiaansche zaak als voor de blijvende goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Engeland.

Heden heeft de Keizer te Compiègne een buitengewonen raad gehouden, tot welks bijwoning de generaal Montauban, bevelhebber der Chinesche expeditie, de heer de Montigny, laatstelijk gezant in China, de admiraal Guérin en eenige officieren der marine waren opgeroepen. Men heeft er beraadslaagd over het plan der aanstaande operatiën. Gisteren middag ten 5 ure is de generaal Collineau van Toulon vertrokken; den 3den verlaat de generaal Jamin Parijs en den 10den volgt de generaal Montauban, die de reis over Suez neemt.

Welligt zullen eenige geleerden en kunstenaars aan het expeditieleger worden toegevoegd, belast met de ontginning en onderzoeking van die onbekende wereld, die voor de XIXde eeuw eene *nieuwe* wereld worden kan.

In regtsgeleerde kringen wordt dezer dagen veel gesproken over het proces van mevrouw en mejufvrouw Lemoine van Chinon, dat eerstdaags te Tours zal worden gevoerd en waarvan ik u reeds vroeger gesproken heb. Bij de voorloopige instructie heeft de dochter zich een woord laten ontvallen, dat welligt de veroordeeling der moeder zal na zich slepen. Zij zeide namelijk aan den regter dat, toen zij hare zwangerschap aan hare moeder bekende, zij in den blik van deze had gelezen dat haar kind niet zou blijven leven. De koetsier, die als de minnaar van het meisje is aangewezen, en dien zij nog steeds tot man begeert, is een klein, leelijk, ziekelijk man. Men moet zich afvragen of het meisje dwaas en blind is, dan wel of haar gedrag het gevolg is van physieke oorzaken.

De ridder Jocteau, tweede gevolmagtigde van Sardinië, en de graaf von Meisenburg, tweede gevolmagtigde van Oostenrijk, bij de conferentiën van Zurich, zijn tot groot-officieren van het Legioen van Eer benoemd.

De Moniteur bevat heden morgen een besluit, waarbij de magt, welke de prefect van politie alleen in het departement van de Seine uitoefende, tot over geheel Frankrijk wordt uitgebreid. Het is eene soort van onderministerie van politie, ondergeschikt aan het ministerie van binnenlandsche zaken. De geheele maatregel spruit voort uit het streven der Regering naar algemeene centralisatie.

— Het sedert geruimen tijd verspreid gerucht dat Keizerin Eugenie besloten heeft het gebruik der crinolines af te schaffen, wordt nu op eene soort van officiële wijze bevestigd door de burggravin de Reneville, die de rubriek Courrier de la Mode in het Parijsche dagblad la Patrie onderteekent.

— In deze hoofdstad is aangekomen de markies van Lisboa, minister van Brazilië, komende van Brussel.

— Ten bewijze dat de Fransche pers, ook de dusgenaamd half officiële, er prijs op stelt de meer vriendschappelijke gevoelens jegens Engeland te blijven bevorderen, kan het navolgend artikel in le Constitutionnel strekken:

„ Onze Londensche correspondent wijst ons op een van die kleine weinig eervolle intrigues, die niet zeldzaam zijn bij de vijanden der Engelsch-Fransche alliantie, wanneer zij de behoefte gevoelen haar een weinig te schokken en onrust te zaaijen in de gemoederen. Ditmaal betrof het, naar men ons schrijft, een brief die aan Fransche officieren werd toegeschreven, vol beleedigingen tegen Engeland, dien Simon Barnard zich uit Parijs zou hebben doen toezenden, als in de kazernen rondgedeeld en dien hij door middel van zekere Engelsche bladen zou trachten te verspreiden.

Door dezen logen met veel vermetelheid en een weinig bekwaamheid te exploiteren, zou men er welligt in kunnen slagen nog eenig kwaad te stichten, ofschoon de beide natiën en de beide legers zeer goed op de hoogte zijn van de mate van achting, welke zij elkander wederkeerig schuldig zijn. Maar in het eind is het toch altijd jammer dergelijke manoeuvres te laten gelukken, al ware het maar voor een oogenblik. Daarom geven wij ze dan ook bij voorbaat prijs aan de algemeene verachting, zeker als wij zijn van ze te zien mislukken."

— Te Marseille is met de Gange het lijk van den heer Lenormand, lid van het Instituut, aangekomen. Het werd door zijn zoon van Athene, waar hij gestorven is, naar Frankrijk overgevoerd.

KEULEN den 1 December.

Het ongunstige weder oefent een nadeeligen invloed op de jichtziekte des Konings uit, en het is nu zeker dat aan de reis naar de zuidkust van Engeland vooreerst niet gedacht kan worden. Eergisteren herdachten HH. MM. te Sanssouci in alle stilte den 36sten verjaardag van hun huwelijk.

Prins en Prinses Frederik Willem van Pruissen begeven zich niet, zoo als vroeger het plan was, eerst naar Karlsruhe, om aldaar den verjaardag der Groothertogin van Baden mede te vieren, maar keeren regtstreeks uit Engeland naar Berlijn terug, waar zij den 7 dezer verwacht worden.

— Naar uit Frankfort gemeld wordt, zijn de beraadslagingen der militaire Bondscommissie over de eventuele verandering der Bondskrijgsconstitutie zoo ver gevorderd dat de commissie bereids haren rapporteur in den persoon des generaals Danhauer heeft kunnen benoemen. Buiten twijfel is de keuze op den Pruissischen militairen gevolmagtigde gevallen om de Regering van Pruissen gelegenheid te geven het initiatief tot het doen van bepaalde hervormingsvoorstellen te nemen.

— De Russische Invalide, bestendig zoo ongunstig jegens Oostenrijk gestemd, zegt nu weder, naar aanleiding der Zuricher verdragen en van de circulaire van Walewski: „ De vijandschap tusschen Italianen en Oostenrijkers zal niet eerder ophouden vóór dat de laatsten van alle heerschappij over de eersten afzien. Nu heeft Oostenrijk Lombardije wel verloren, maar Venetië nogtans behouden. De geheele overige wereld is daarmede misschien voldaan, maar Italië voorzeker niet. Indien nu twintig millioen menschen niet tevreden zijn, kan men dan duurzame rust en duurzamen vrede verwachten? De circulaire van Walewski en de nieuwsbladen verzekeren dat men, als alles tot den vrede wedergekeerd en tot kalmte gebragt is, de waarde dezer combinatie zal waarderen. Wij twijfelen sterk daaraan."

Per Telegraaf.

LONDEN den 2 December.

Volgens de Times schijnt nu weder lord Cowley tot vertegenwoordiger van Engeland in het Congres benoemd te zijn.

De Pruissische Vorstelijke Gasten reizen morgen uit Engeland af.

De stoomboot Baltimore heeft berigten uit New-York van 19 november en 120,000 dollars aangebragt.

PARIJS den 2 December.

De Moniteur deelt heden morgen een kort rapport mede van den admiraal Desfossés, gedagteekend Algesiras den 26 november, nopens het schieten uit de forten van de rivier Tetouan. De admiraal voegt er bij, dat het stoomfregatschip la Foudre door hem naar Tanger is gezonden om te dezer zake krachtige vertoogen tot den minister Katil te rigten. Wanneer men regt verkregen heeft, zal Frankrijk zijne neutrale rol weder hernemen.

(*Tweede depêche.*)

De bijeenkomst van het Congres is op den 5 januarij bepaald.

FRANKFORT den 2 December.

In de gisteren gehouden zitting van den Bondsdag werd van wege Oostenrijk mededeeling gedaan van de te Zurich gesloten vredes-tractaten. Wijders viel niets van aanbelang voor.

(*Tweede depêche.*)

Uit goede bron verneemt men, dat men zich op de Wurzburger Conferentie verstaan heeft over alle punten welke een onderwerp van beraadslaging moesten uitmaken.

WEENEN den 1 December.

Oostenrijk heeft heden de uitnoodigingen voor het Congres afgezonden aan de Regeringen van Pruissen, Rusland en Zweden. Frankrijk heeft de zijne doen toekomen aan de Hoven van Londen, Madrid, Lissabon, Turijn, Napels en Rome. De uitnoodigingsbrieven zijn in gelijkluidende bewoordingen vervat. Het Congres zal te Parijs worden gehouden.

KOPENHAGEN den 2 December.

De poging van den heer Rottwill om een Ministerie zamen te stellen is voorloopig mislukt. Hij is met den Staatsraad Westenhulsch naar Frederiksborg vertrokken, waar de Koning zich bevindt.

TURIJN den 2 December.

De heer Ricasoli, de voorzitter der Nationale Vergadering van Toskane, wordt heden hier terug verwacht

MADRID den 30 November.

Ten gevolge van het verbranden van het stoomschip Genova is het materieel van den telegraaf van het Kanaal verloren gegaan.

De jongste berigten van het tooneel des oorlogs melden dat de Mooren naar de heuvels zijn teruggetrokken en hunne offensive houding hebben laten varen.

De heer Martinez de la Rosa zal Spanje op het Congres vertegenwoordigen.

MADRID den 1 December.

Volgens ontvangen berigten uit Afrika hebben ll. woensdag de Mooren in grooten getale eene redoute voor Ceuta aangetast. Zij werden door de Spanjaarden onder aanvoering van den generaal O'Donnell afgeslagen. De Spanjaarden leden daarbij een verlies van 120 man, terwijl de Mooren zeer vele dooden en gewonden telden.

LONDEN den 2 December.

Koffij, Suiker en Rijst vast. — Thee flaauw. — Andere Artikelen stil, echter niet lager. — Piment. Van Jamaica is de oogst geheel mislukt. — IJzer. Schotsch 54 sh. — Olien. Lijn- 27.9, Raap- 36½, Patent- 39½, Palm- 46.9. — Talk 57, Dec. 56.6, Jan./Maart 56.6. — Granen. Tarwe stil, doch vast. — Boter. Fries. 108, Gron. 80, Zwols. 100, Kamper 102.

LIVERPOOL den 2 December.

Katoen. De verkoopen bestonden heden uit 7000 b., Upland $\frac{1}{16}$, Orleans ⅛ lager dan verleden week.

BERLIJN den 2 December.

Rogge per Dec. 47, per Voorjaar 46 th. — Olie per Dec. $10\frac{2}{3}$, per Voorjaar $11\frac{7}{24}$.

ANTWERPEN den 2 December.

Koffij en Suiker vast. — Granen. Tarwe *f* 12½ en Rogge *f* 8⅛.

PARIJS den 2 December.

Frankrijk 3 pc. 70.70 a 70.90; dito Dec.. 4½ pc. 96. Crediet Mob. 787. Spanje 1¾ pc. 33¼; dito Binnenl. 3 pc. 43¼.

LONDEN den 2 December.

De 3 pc. Geconsolid. $96\frac{11}{16}$ a $\frac{13}{16}$. Spanje, Buitenl. 3 pc. 45 a ½; dito Cert. 33⅜ a ⅝. Mexico 3 pc. 22¾ a 23. Peru Doll. Bonds 81½. Grenada 3¼ pc. 16¾; dito Uitg. 5. Venezuela 4½ pc. 29 a ½, dito Uitgestelde 15 a ½. Holland 4 pc. 100. Illinois Shares 62½ a 63½; dito Bonds 7 pc. 78 a 79.

WEENEN den 2 December.

Nationale Metalliek 5 pc. 78.40. Metalliek 5 pc. 72.20. Wissel Londen *f* 124.75.

FRANKFORT den 2 December.

Metalliek 5 pc. 55⅞; dito Nationale 5 pc. 60⅝. Spanje 1¾ pc. 32⅝; dito 3 pc. 41¾.

ANTWERPEN den 2 December.

Spanje 1¾ pc. 29⅜; dito Binnenl. 3 pc. 42⅞. Metall. 5 pc. 57¼; dito Nation. 5 pc. 61¼.

BINNENLAND.

'sGRAVENHAGE den 2 December.

Door H. M. de Koningin-Weduwe is voor de bewaarschool te Scheveningen een geschenk in geld toegezonden. Bij gelegenheid van het St. Nicolaasfeest zullen de kinderen worden onthaald.

— De nieuw benoemde Oostenrijksche Gezant bij het Nederl. Hof, de baron van Langlau, is heden in deze residentie aangekomen en afgestapt aan het Hotel de l' Europe.

— Heden avond heeft er een groot bal plaats gehad bij mevrouw de douairière van der Oudermeulen, groot-meesteresse bij het Huis van H. M. de Koningin.

— Bij de Commissie van 's Rijks Statistiek wordt gearbeid aan een belangrijk overzigt der Nederlandsche industrie, welk overzigt het licht zal zien.

— Gisteren heeft het O. M. bij den Hoogen Raad der Nederlanden conclusie genomen in de zaak van J. L. Elerie, tegen het Bestuur van het waterschap Noordpolder (prov. Groningen). De adv.-gen. Gregory heeft daarin hoofdzakelijk betoogd, dat, krachtens art. 192 der Grondwet, de Provinciale Staten wel degelijk de bevoegdheid hebben een waterschap geheel of gedeeltelijk op te heffen en daarin verandering te brengen. De uitspraak is bepaald op 30 december aanstaande.

— Het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland heeft bij arrest van heden N. E. Olivier, vroeger deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Dordrecht, schuldig verklaard aan valschheid in drie authentieke en publieke geschriften, door het namaken van zoodanige geschriften, het verzinnen van bevrijdingen en het namaken van handteekeningen. Het Hof heeft het zeer gering geldelijk bedrag dat hij daardoor heeft verkregen en het geringe nadeel dat is toegebragt, aangemerkt als verzachtende omstandigheden, en hem mitsdien veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf van drie jaren en drie geldboeten ieder van *f* 50.

— Aanstaanden zondag zal in het Keizershof door heeren regenten van het R. K. weeshuis alhier een diner worden gegeven, ter viering van het 25jarig regentschap van den heer Luneman.

— In de volgende week zullen de elf onderofficieren van het wapen der kavalerie, voor zooverre zij aan het theoretisch gedeelte van het examen voor 2den luitenant te Breda hebben voldaan, ten overstaan van den kolonel Castendijk en den majoor Sodenkamp, van het 3de regement dragonders, aldaar in garnizoen, te dezer stede het practisch gedeelte van het examen afleggen.

Sedert den 2den der vorige maand zijn 63 onderofficieren van de verschillende regementen infanterie, dingende naar den rang van officier bij dat wapen, aan het examen te Breda onderworpen geweest. Een verslag van de examina zal eerstdaags door de commissie aan den Minister van Oorlog worden ingezonden.

STATEN-GENERAAL.

De Tweede Kamer heeft heden in behandeling genomen het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting (Departement van Binnenlandsche Zaken).

Aan de algemeene beraadslaging namen in den aanvang slechts deel de heeren *Thorbecke* en *de Brauw*. Eerstgenoemd lid maakte bezwaar tegen het hooge eindcijfer en de beginselen, waarop de uitgaven steunden, die op de begrooting werden gebragt, en drong tevens aan op de indiening eener wet op het verleenen van concessien, en op het geven van inlichtingen betrekkelijk de zaak van het Zwolsche Diep. De heer *de Brauw* bragt ter sprake de twee concessien die aangevraagd waren, tot het leggen van spoorwegen *a* van Scheveningen over 's Hage naar Gouda, en *b* van Leyden naar Woerden. Hij hoopte dat de Regering aan beide lijnen ten spoedigste concessie zou verleenen.

De *Minister van Binnenlandsche Zaken* verdedigde het eindcijfer, aantoonende dat het zelfs lager was dan dat van het loopende jaar, en verklaarde ten aanzien van de opmerking van den heer *de Brauw*, dat de aangevraagde concessien zouden worden onderzocht, doch dat het twijfelachtig scheen of de aanleg van twee lijnen, die bijna evenwijdig zouden loopen, wel zou zijn in 't belang van die ondernemingen.

Op dit antwoord volgde eene wijde wisseling van gedachten, waaraan deel namen de heeren *Storm van 's Gravesande, Wintgens, Hoffman, Gevers Deynoot, van Nispen, van Hoëvell* en *Thorbecke*. Allen drongen aan op het zoo spoedig mogelijk verleenen van de beide concessien, daarbij betoogende dat de ondernemers zelven, als geen subsidie van den Staat verlangende, moesten weten of zij de concurrentie konden

volhouden, en dat uit dit oogpunt de Regering niet geroepen was voor het welzijn van particuliere ondernemingen te waken.

Bij dezelfde gelegenheid bragten de heeren van *Wintershoven* en *de Bieberstein* de sedert jaren hangende aanvrage om concessie voor de mijnen van Kerkrade, in Limburg, ter sprake.

De *Minister van Binnenlandsche Zaken* verklaarde, dat zoo spoedig doenlijk een besluit zal worden genomen ten aanzien van de concessien voor de spoorwegen, en wat de mijnen van Kerkrade betreft (waarbij ook de *Minister van Finantien* het woord voerde), dat ook deze zaak spoedig tot afdoening komen zou.

Hierna werd de algemeene beraadslaging over het Hoofdstuk gesloten.

Bij art. 2 stelde de heer *Betz* voor een amendement, om het bedrag van dat artikel (bezoldiging van ambtenaren bij het departement) te verminderen met *f* 2500, die bestemd werden tot verhooging van bezoldiging. Dit amendement echter is na eenige discussie verworpen met 49 tegen 17 stemmen.

De artt. 2 tot en met 49 zijn daarna zonder discussie goedgekeurd, en de artt. 50 tot en met 59 na eenige wisseling van gedachten omtrent de wet op de militie en de wetten op de geneeskunst.

Aan de algemeene beraadslaging over de VIde afdeeling (*Waterstaat en publieke werken*) namen deel de heeren *Begram van Jaarsveld, Thorbecke, Mackay* en *van Asch van Wijck*, die over verschillende waterstaatsbelangen het woord voerden, namelijk over de sluizen bij Dalem, het onttrekken van water aan riviertjes in Overijssel enz.

De artt. 67 tot en met 72 werden zonder discussie aangenomen. Bij art. 73 maakte de heer *Westerhoff* bezwaar tegen het bouwen van een magazijn van geneesmiddelen ad *f* 125,000, en de heer *van Eck* tegen de som van *f* 75,000, aangevraagd voor den aanbouw van een locaal voor den Hoogen Raad, omdat hij eerst de regterlijke organisatie wilde hebben vastgesteld, en tevens liever verlangde een paleis van justitie te zien gesticht, ten einde alle regterlijke collegien in één gebouw te vereenigen. Deze zienswijze werd beaamd door de heeren *de Poorter, Godefroi* en *van der Linden*, doch bestreden door deheeren *Gevers Deynoot* en den *Minister van Binnenlandsche Zaken*, die, ten einde aan het daartoe uitgedrukte verlangen te voldoen, voorstelde, om het artikel te splitsen in twee artikelen, namelijk *a*, aanbouw voor nieuwe localen te 's Gravenhage *f* 100,000; *b*, aanbouw voor een magazijn van geneesmiddelen *f* 100,000. Beide artikelen werden daarna *aangenomen*, het eerste met 42 tegen 24 en het tweede met 35 tegen 31 stemmen.

De zitting is daarna gescheiden tot morgen ten 12 ure, ten einde aan de leden gelegenheid te geven de laatste eer te bewijzen aan het stoffelijk overschot van den heer Stolte, overleden lid der Kamer.

[*Zie verder het uitvoerig verslag dezer zitting in ons Bijblad van heden.*]

ROTTERDAM den 2 December.

Aan het bureau van den Burgerlijken Stand alhier zijn van den 1 tot en met den 30 november 1859 aangegeven, als: geboren 368, overleden 308, gehuwd 96 paren, levenlooze kinderen 11, echtscheidingen 3.

Ouderdom der overledenen:

Beneden het jaar	101	Van 50 tot 56 jaren	8
Van 1 tot 5 jaren	55	„ 56 „ 62 „	7
„ 5 „ 10 „	3	„ 62 „ 67 „	19
„ 10 „ 16 „	9	„ 67 „ 71 „	15
„ 16 „ 20 „	1	„ 71 „ 75 „	15
„ 20 „ 25 „	4	„ 75 „ 81 „	7
„ 25 „ 30 „	7	„ 81 „ 85 „	5
„ 30 „ 35 „	4	„ 85 „ 90 „	1
„ 35 „ 40 „	13	„ 90 „ 95 „	—
„ 40 „ 45 „	19	„ 95 „ 100 „	1
„ 45 „ 50 „	14		308

Ziekte der overledenen:

Cholera	18	Hersenziekte	7
Tering	25	Breuk	1
Verval	39	Diarrhé	6
Borstziekte	31	Water	8
Stuip	46	Verlamming	1
Koorts	18	Schrik	1
Zuur	10	Verstopping	1
Tanden	9	Koliek	2
Beroerte	13	Verbranding	1
Hartziekte	6	Bloedspuwing	1
Kroep	6	Kramp	1
Kanker	4	Zelfmoord	1
Kinkhoest	12	Vuur	1
Typhus	3	Roos	1
Verdronken	2	Verplettering	1
Geelziekte	1	Accident	1
Spruw	4		
Klieren	26		308

Elders overleden:

Geene ingeschreven.

Z. M. heeft benoemd tot officier der Eikenkroon jhr. T. van Capellen, laatstelijk resident van Banca, thans met verlof hier te Lande.

Bij Zr. Ms. besluit worden, met ingang van den 16 dezer, 1°. de navolgende beambten bij het loodswezen in hunne tegenwoordige betrekkingen bevestigd, als: C. A. Boomgaard, comm. der loodsen, tevens ontv. der loodsgelden te Oost-Mahorn; W. J. Roosingh, adj.-comm. der loodsen te Zoutkamp; H. F. Eelsingh, comm. der loodsen, tevens ontv. der loodsg. te Delfzijl; G. S. Rotgans, comm. der loodsen, en W. S. L. Eschauzier, ontv. der loodsg., op Terschelling; K. Reedeker, comm. der loodsen op Vlieland; G. A. L. Lutz, comm. der loodsen, P. P. Duinker, adj.-comm. der loodsen, en P. J. Heyning, ontv. der loodsg., te Willemsoord; D. Boes Lutjens, comm. der loodsen te Amsterdam; H. N. Hissing, comm. der loodsen, en B. Klop Cz., ontv. der loodsg., te Hellevoetsluis; J. R. Berghuis, comm. der loodsen, en A. Vogelenzang, ontv. der loodsg., te Brielle; C. Kraan, comm. der loodsen te Rotterdam; P. van Dam, idem te Schiedam, tevens ontv. der loodsg. aldaar; C. F. van Dierendonck, comm. der loodsen, en G. Sevenhuysen, ontv. der loodsg., te Brouwershaven, de laatste tevens secretaris dier gemeente; J. van Nassau, comm. der loodsen en ontv. der loodsg. te Dordrecht; J. Engels, comm. der loodsen, en A. F. de Bruge, ontv. der loodsg., te Vlissingen, en F. S. Baert, comm. der loodsen op de Nederl. loodsstandplaats te Antwerpen. — 2°, benoemd: tot ontv. der loodsg. te Harlingen, de sub-ontv. der loodsg., tevens opz. over de betonning, bebakening en verlichting, J. Damen; tot comm. der loodsen te Egmond aan Zee, de opz. bij de kustverlichting, tevens belast met het toezigt over de loodsdienst aldaar, E. Luitsz; tot ontv. der loodsg. te Amsterdam, de sub ontv. der loodsg. aldaar, A. Fetter; tot comm. der loodsen, tevens ontv. der loodsg.: te Maassluis, de onder-comm. aldaar J. van der Gaauw; te Veere, de onder-comm. aldaar M. J. van Oosten; te Zierikzee, de onder-comm. aldaar C. Nolet, en te Neuzen, de onder-comm. der loodsen, tevens wachter bij de oeververlichting aldaar, J. Dregmans. — Voorts, met den 1 januarij 1860: tot comm. der loodsen te Harlingen, J. C. van der Veer, tevens havenmeester dier gemeente; tot adj.-comm. der loodsen te Hellevoetsluis, P. B. Logger, en tot ontv. der loodsg. te Rotterdam, de klerk bij de directie der Marine te Hellevoetsluis, J. S. Pisuisse.

Beroepen tot predikant bij de Hervormde gemeente te Pernis, de kandidaat W. J. Prijn, van Leyden; — te IJsselmuiden (Overijssel) ds. J. C. Eykman, pred. te Rinsumageest.

— Tot lid van den Gemeenteraad te Hendrik-Ido-Ambacht is gekozen de heer H. Timmers.

— Door het bestuur van den Zuidpolder van Delfgaauw is aanbesteed het leveren en stellen eener stoommachine van 25 paardenkrachten, ter wegmaling van het water van dien polder. Aannemers zijn geworden de heeren Diepenbroek en Reigers, te Ulft, nabij Gendringen, voor de som van *f* 8000.

— Den 28 november is achter het dorp Callantsoog op het strand gevonden het lijk eener vrouw, en op korten afstand van daar eene ledige scheepsboot en vier mans lakensche petten. Een groot onheil werd dus vermoed, te meer, daar het gerucht zich verspreid had dat in den nacht der stranding van het Hollandsche barkschip Ferdinandina Emma den 28 november eene sloep van boord was gegaan, waarin eene vrouw (dames-passagier), de tweede stuurman, de bootsman, de scheepsdoctor, drie matrozen en de eerste hofmeester, getracht hebben zich te redden. Gisteren werd door een deel der overige equipage van het schip, daartoe van Egmond aan Zee naar Callantsoog overgekomen, het lijk herkend te zijn geweest de vrouwelijke passagier van hun schip, de boot mede te zijn van de Ferdinandina Emma en de petten van de gevlugte bemanning van dien bodem. Men vermoedt dat het voornemen zal hebben bestaan naar het Nieuwe Diep te roeijen, doch dat de kleine boot, in de branding gekomen, zal zijn omgeslagen en acht menschen op die wijze zullen zijn omgekomen. Het vrouwelijk lijk was tot gisteren alleen aangespoeld.

— Van wege de Nedelandsche Bank zijn den 30sten ll., naar aanleiding van het Koninklijk besluit van den 9 junij 1852 (Staatsblad n.° 124), de volgende opgaven openbaar gemaakt:

Omloopende Bankbiljetten	*f* 86,632,450.—
Saldo's van Rekeningen-courant	„ 39,341,062.27½
Munt- en Munt-materiaal	„ 100,328,478.29½

— De Gemeenteraad te Utrecht heeft gisteren besloten, omtrent de gazverlichting geen nieuw contract aan te gaan met de bestaande gazfabriek, maar die verlichting voor stads rekening te nemen, in dier voege dat de gebouwen van stadswege zullen worden gesteld en over de exploitatie later zal worden beslist. De stad zal dus den bouw der fabriek bewerkstelligen en later, naar omstandigheden, het leveren van het gaz per jaar kunnen aanbesteden of zelve de gazbereiding op zich nemen.

— Den 30sten ll. zijn per sleepstoomboot de Klok te Vlissingen binnengebragt drie verdedigingsvaartuigen, bekend onder den naam Pro Patria, komende van Schiedam en Delfshaven, alwaar zij op particuliere werven voor rekening van het Rijk gebouwd zijn.

Bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank van Zwolle van gisteren, zijn Ph. Kropveld en W. F. Zweers, de eerste schrijver en de tweede drukker en uitgever van het kluchtspel Jonas de Bankroetier, ter zake van daarin voorkomenden laster en hoon jegens den persoon van J. H. Polak te Zwolle, veroordeeld: de eerste tot eene gevangenisstraf van zes maanden en de tweede van eene maand, voorts ieder in twee geldboeten, elk van *f* 100, en solidair in de kosten, met ontzetting van af den dag dat zij hunne straf hebben ondergaan, van de regten, vermeld bij art. 8 der wet van 29 junij 1854, de eerste gedurende den tijd van 5 jaren en de tweede voor den tijd van drie jaren.

— Gisteren deelden wij mede, dat het beurtschip van Rotterdam op Almelo ll. maandag op het zoogenaamde Ruggebot in de Zuiderzee gestrand was. Uit thans ontvangen berigten blijkt echter, dat dit ongeval het beurtschip van Rotterdam op Almelo niet is overkomen, maar een tjalkschip met katoenbalen geladen voor de Enschedesche spinnerij, welk vaartuig later vlot is gekomen en te Kampen aangebragt. Schipper A. Dommerholt, varende in de beurt tusschen Rotterdam en Almelo, is volgens ontvangen berigt met zijn schip en lading in eenen goeden staat te Almelo in de haven gekomen.

— Bij de opening der inschrijvingen ter deelneming in het vijfde onderdeel ten bedrage van *f* 26,000 der provinciale geldleening in Drenthe van *f* 124,000 is gebleken, dat voor *f* 53,000 was deelgenomen. De toewijzing der aandeelen heeft gevolgelijk bij loting plaats gehad, en is daarna dadelijk tot de uitloting ter aanwijzing van het tijdstip ter aflossing overgegaan.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 2 December.

OVERLEDEN: A. Werelds, weduwen., ..., 69 j. — A. W. Maathuis, vrouw van W. G. Stuur, 46 j. — L. de Klerk, jm., 67 j. — J. F. Beekman, man van M. Verburg, 74 j. — P. Bull, d., 4 j. — B. A. Jonker, z., 2 m. — M. D. Mallenbruch, z., 4 j. — J. de Groot, z., 1 j. — H. G. de Haan, z., 1 m. — J. Gabel, vrouw van J. J. Ernst, 77 j. — D. Knegtmans, d., 3 j. — W. J. Maree, z., 2 m.

BEVALLEN: S. Cohen, geb. Samson, levenl. z. — J. C. van der Meer, geb. van Doorne, d. — W. S. van Stigt Thans, geb. Jonk, z. — G. W. H. D. Batenburg, geb. van Spengler, z. — M. van der Waal, geb. van der Wiel, d. — P. van Kleef, geb. de Roo, z. — A. C. Warners, geb. Zaan, z. — W. van Brugge, geb. Grootepas, z. en d. — A. P. Bruls, geb. Somer, z. — G. J. Jurling, geb. Ditters, z. — J. Hendriks, geb. van der Velden, z. — M. E. Schuyns, geb. Wolters, d. — M. C. Gijzen, geb. de Geest, z. — A. J. Hudig, geb. Mees, d.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 2 Dec.

2 maanden.		Kort.	
Londen	11.58¾	11.63¾	
d.° 3/m.	11.56¼	—	
Parijs	55 7/16	55⅝	
d.° 3/m.	55¼	—	
Bordeaux	55 3/16	55⅝	
Genua	45½	—	
Livorno	38½	-	
Napels	78½	—	
Petersb.	165	—	
Hamburg	35 1/16	35 3/16	
d.° 3/m.	35	—	
Antwerp.	—	1½	v
6 weken.		**Kort.**	
Frankfort	99⅞	—	
Augsburg	99	—	
Weenen	92	—	
Triest	91⅝	—	

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 2 Dec.

2 maanden			zigt.	
Londen	11.62½	p	11.65	p
Parijs	55⅜	g	55¼	g
Bordeaux	55	g	—	g
d.° ½ m.	55⅜	g	—	g
Genua	45½	g	—	g
Livorno	38¼	g	—	g
Napels	78½	g	—	g
Hamburg	35 1/16	g	35¼	g
3 maanden.			**Zigt.**	
Madrid	240	g	—	g
Cadix	242	g	—	g
Sevilië	239	g	—	g
Bilbao	239	g	—	g
Lissabon	40⅞	g	—	g
Porto	40¼	g	—	g
Petersb.	165	g	—	g
6 weken.			**Zigt**	
Weenen	91½	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort	99¾	g	—	g

Rotterdam ½.

Beurstijdingen.

PARIJS den 1 December.

Frankrijk 3 pc. a contant 70.35, 70.50; dito op ult. 70.30, 70.50, 70.40; dito 4½ pc. a contant 95.95, 96.10; dito Bank-Actien 2875, 2870. Crediet-Mobilier 783.75, Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 492.50. Napels 5 pc. —. Spanje 1¾ pc. 33¼; dito buitenlandsche 3 pc. oude — en nieuwe 44¾; dito binnenlandsche 3 pc. 43¼; dito Passive —. Oostenrijk 5 pc. 85.

De stemming was heden goed. De 3 pcts. Fransche fondsen sloten 10 a 15 centimes hooger dan gisteren.

LONDEN den 1 December.

3 pc. Cons. cont.	96⅜ a 96⅞	3 pc. Peru	70 a 71
id. id. op tijd	96⅜ - 96⅞	4½ pc. id. Urib.	83 - 84
5 pc. Oostenrijk	78 - 80	id. te New-Y.	80 - —
4½ pc. België	97 - 99	3 pc. Portugal	45 - 46
5 pc. Braz. 1824	101 - 103	5 pc. Rusland	108 - 110
id. 1829/39	— - —	4½ pc. idem	99 - 100
id. 4½ pc. 1852	95 - 97	3 pc. Spanje	44½ - 45½
idem 1858	95 - 97	1¾ pc. idem	33¼ - 33¾
6 pc. Buen.-Ayr	81 - 83	idem Amort.	10½ - 11½
6 pc. Chili	103 - 105	id. Cert. Coup.	4½ - 5
3 pc. idem	73 - 76	5 pc. Sardinië	86 - 88
5 pc. Denemark	98 - 102	6 pc. Turkije	76½ - 77
3 pc. idem	85 - 87	idem Nieuwe	65½ - 66
2½ pc. Holland	65 - 66	4 pc. idem	103¼ - 103¾
4 pc. idem	99 - 100	3 pc. Venezuela	27½ - 28½
Ecuador	14½ - 15½	idem Uitgest.	14 - 15
id. Land-warr.	— - —	Wissel Amst. krt.	11.13¾ a 14½.
3½ pc. Grenada	16 - 17	idem 3 m.	11.15 - 15½.
id. Uitgestelde	4¾ - 5¼	id. Rott. 3 m.	11.15 - 15½.
3 pc. Mexico	22¾ - 23	id. Parijs kort	25. 7½ - 15.
4½ pc. Peru	91 - 92	idem 3 m.	25.30 - 32½.

Binnenl. fondsen prijshoudend. Buitenl. vast, doch met weinig handel.

ROTTERDAM den 2 December.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.... Werk. Schuld 2½ pCt.		63⅛		
„ dito dito 4	„	97¼		
Portugal, Obl. 1856/7/9. 3	„	42		
Rusland, bij Stiegl. 18555	„	99 9/16		
„ Spoorw. Aand. *f*		219¼	219½	
Oostenr., Obl. in Metal. 2½	„	28⅞	28 15/16	28 15/16
„ dito N. te Ams. 5	„	54⅜		
„ dito Nat. Met. 5	„	58¼	58⅜	58⅜
Venez.,.. Oblig. 1½	„	14⅛	14 5/16	14 5/16
Grenada, Obligatien... 3¾	„	16⅝		
Mexiko,.. Oblig. 3	„	21		
Illinois, Obligatien......7	„	81⅜		

De beurs was heden voor de meeste fondsen vast gestemd, voor sommigen williger, tot laatstgemelden behoorden binnenlandsche, Oostenrijksche en Zuid-Amerikaansche voor Venezuela's.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Oostenrijk, Metalliek, 2½ pc., 28 15/16; dito Nationale, 5 pc., 58 3/16, 58⅛, 58½. Venez., Obligatien, 3 pc., 27½. Grenada, Obligatien, Uitgestelde, 4 31/32.

AMSTERDAM den 2 December.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,.. Werk. Schuld 2½ pCt.		62¾	63	62 15/16
„ dito dito 3	„	75 3/16	75¼	
„ dito dito 4	„	97 1/16	97 5/16	97 5/16
„ Amort-Synd...3½	„	92¾		
„ Handel-Maats. 4½	„			
„ O. I. Leening 4	„			
„ Leen. Holl. Sp.	„			
„ Rijn-Spoorw...4½	„			
„ Maats. v. Weld. 4	„			
België,... Cert. *Rothsch.* 2½	„	52 1/16		
Frankrijk, Certificaten....3	„			
Spanje,.. Buitenlands...1¾	„	32 11/16	32¾	32 11/16
„ dito 3	„	43⅞	43 15/16	
„ Binn. a *f* 60003	„	42⅛	42 7/16	42⅛
„ Amort. Schuld........				
„ Bew. v. Coup........				
Portugal, Oblig. ....3 pCt.		43 9/16	43⅝	
„ dito 1856/59..3	„	42	42 1/16	
„ dito Uitgest...				
Rusland, Obl. *Hope en C.* 5	„	104		
„ dito 1828/29..5	„	102⅛		
„ Cert. 1831/33..5	„	84⅛	84⅞	
„ dito 1840......4	„	80¼	80⅜	80⅜
„ dito *Stieglitz*..4	„	80⅜		
„ dito d.° Nieuwe 5	„	89⅞	90	90
„ dito d.° 1855 N. 5	„	99⅝		
„ dito te Londen 4½	„	95¼		
„ dito v. Assign. 6	„	62		
„ Inschr. dito ...6	„			
Polen,.... Aand. 1835.........*f*		157¾		
„ Obligatien......4 pCt.		78½		
Pruissen, Oblig........... 5	„	102		
„ Aand....... 3½	„			
Oostenr., Obl. *Goll en C.* 5	„			
„ dito dito 4	„			
„ dito Met. Oude 5	„	54¼	54½	54½
„ dito N. te Ams. 5	„	73 7/16	73 9/16	73 9/16
„ dito Nat. Met. 5	„	58⅛	58½	58 9/16
„ dito Metall.....2½	„	28⅞	29	29
„ Wen. Ad. fl 2504	„	271	271½	
Brazilië, 1824, £ 100, 5	„			
Equador, £ 100..........1	„	14 7/16	14½	
Venez..... Obligatien......3	„	27¼	27 7/16	27⅜
„ Uitgestelde 1½	„	14¼	14⅜	
Grenada, Obligatien......3¾	„	16⅝	16 13/16	16 13/16
„ Uitgestelde		4 15/16	5	
Mexico,.. Obligatien......3	„	20⅞	21	20⅞
Illinois, ...7	„	81½	81¾	

Rusland, 1859, 3 pc., 63 15/16; dito Spoorweg Actien, volgef., 5 pc., 219, 219½. Weener Aand., 1839, *f* 290. Fransch Oostenr. Spoorw. Oblig. bij Hope 3 pc. 123½. Denemarken te Londen 5 pc., 98¼, 98⅜, dito 3 pc. 80½. Philad., bij Hope & Co., Lr. A, *f* 96. Louisiana 5 pc. 101. Griekenland, 5 pc., 3. Dollars, Peru 75½.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (O) *Aang.*
2 dec. *Johannes*, v. Tritzen, Hellevoetsluis
Paul, Schley, Pernau
Vertrokken.
Cornelis Gips, v. Rijn v. Alkemade, Dordt

Hellevoet. (O.) *Aang.*
2 dec. *Annchen*, Velt, Pernau
Trial, Booth, Newcastle
Fawn, Ditcham, dito
la Plata (st.), Hull
Canmore, Llewellyn, Brouwershaven
Vertrokken.
Zingari (st.), Hartlepool
Johannes, v. Tritzen, Brouwershaven
Ceres, Manneken, Havanna
Curlew, Wayth, Newc.
Dankbaarheid, Stasse, d.°
Rosina, M'Lachlan, dito
James Scott, Greig, Sunderland
Adm. Ver-Huell (st.), Havre
Zeilklaar.
Alblasserwaard, von Lindern, Makasser via Newcastle

Brielle (O—NO.) *Aang.*
2 dec. *Hawk* (st.), Hull
Cologne (st.), Londen
Anna (st.), Bergen
Vertrokken.
Brother's Success, Hobart, Rochester
Gloucester, Morrison, Newcastle
Bilboa, Elder, dito
N. M. Harboe, Hansen, Newcastle
Cailif, Egholm, op avont.
Geppiena, Oldenburger, Nantes

Maassluis (ONO) *Vertr.*
2 dec. *Christine*, Köhler, Newcastle

Amsterdam *Vertr.*
1 dec. *Alwina*, Bette, Triest
Catharina, Zeegers, Oporto

Texel (O.) *Aangek.*
30 nov. *Libra*, Wagenaar, Newcastle
Bordeaux, Gnodde, Fredrikshamn
Wilhelm, Velt, Riga
Wilhelmus, Smuller, dito
Urania, Banting, Dantzig
1 dec. *Lion* (st.), Londen
Johanna Marchina, Koning, Sunderland
Elisabeth, Zeven, Cette
Jan Visser, Driest, Corunna
Königin Marie (st.), Dantzig (l. v. Mandahl)
Vertrokken.
1 dec. *Teelkina Meiskina*, de Haan, Suriname
Hermine & Elise, v. d. Kooy, Syra
Zwerver, Höster, Napels
Metta Cathalina, Johannsen, Livorno
Catharina, Wiersma, Londen
Victoria, Bähr, Newcastle
Plantagenet, Flemming, Sunderland
Osprey, Young, dito
Alma, Moore, Hartlepool
Columbus, Eliassen, Laurvig
2 *Bureau Veritas*, Rozenbeek, Triest
Sieka, de Groot, Rouaan

Vlie *Aangekomen*
29 nov. *Alida Elisabeth*, Potjewijd, Dantzig
Vertrokken.
Aurora, Poulsen, Newc.
Harmonie, Kayser, Seaham
Sophia Klasina, Abrahamsen, Osterrisoer
Regina Hillechiena, Scholtens, Tonningen

Vlissingen *Aang.*
29 nov. *Utile*, Rival, Messina
Leopold Auguste, Jacquillart, Livorno
Phoenix, Kuiper, Liverpool
Jantina, Boon, Riga
30 *C. H. Brockelmann*, Niemann, Odessa
Hendrika Margaretha, Freije, Dantzig
1 dec. *Baron Sloet tot Oldhuis*, Knijpinga, Livorno
Noordster, Goedkoop, Koningsbergen

—o—

New-Orleans *Uitgekl.*
8 nov. *Lochinvar*, Coles, Antwerpen

Baltimore *Aangek.*
15 nov. *Sir J. Franklin*, Galt, Philadelphia (om voor Rott. te laden)

Boston *Aangek.*
16 nov. *Telegraph*, Giles, Padang

Venetië *Aangek.*
26 nov. *Vier Zusters Meijer*, Kruphoeler, Newcastle

Bij **Gibraltar** *Aangek.*
20 nov. *Wilhelmina Frederika*, Beekhuis, Cette n. Amst.

Bordeaux *Aang.*
27 nov. *Helena*, Broekman, Gothenburg

Rivier van **Bordeaux**
Aangekomen.
29 nov. *Argo*, Lieffijn, Stettin

Belfast *Aangek.*
29 nov. *Vriendschap*, Mulder, Alicante

Liverpool *Vertr.*
30 nov. *Juliane*, Stern, Batavia
Uitgeklaard.
Gezina, Blouw, Antwerp.

Runcorn *Aangek.*
30 nov. *Willemina*, Puister, Ballina

Holyhead *Vertr.*
30 nov. *Mary*, Bird, (v. Liverp.) Dordt
Margaret, Scantlebury, (v. dito) Rotterdam

Newport *Aangek.*
22 nov. *Antje Haverbult*, v. Heuvelen, Dungarvan

Londen *Uitgekl.*
30 nov. *Jantje Holscher*, Joosten, Genua

Harwich *Binneng.*
30 nov. *Heidewiga Regina*, Pekelder, Londen n. Amsterdam

Newcastle *Uitgekl.*
30 nov. *Celeritas*, Olsen, Malaga
Twee Gebroeders, de Boer, Kampen
Anna, Lodewijks, Harlingen
Burger, Bartelse, Maassluis

Ostende *Aangek.*
30 nov. *Fennechina Hendr.*, Groenewold, Riga

Hamburg *Aang.*
30 nov. *Vriendschap*, Bieze, Tayport

Op de **Elve** *Aangek.*
30 nov. *Anna*, Leiss, Amst.

Cuxhaven *Aangek.*
30 nov. *Petrea*, Crowell, Batavia
Vertrokken.
1 dec. *Martaban*, Böhm, Makasser enz.

Bremerhaven *Aang.*
29 nov. *Jacoba Gezina*, Reinders, Riga

Warnemunde *Aang.*
29 nov. *Newa*, Holscher, Sonderburg

Abo *Uitgekl.*
16 nov. *P. C. Eleonore*, Pijbes, Noordzee

Stockholm *Uitgekl.*
24 nov. *Jacoba Margar.*, Kampen, Noordzee

Langesund *Aang.*
20 nov. *Anna Conda*, Christensen, Amst. n. Porsgrund
21 *Elizabeth*, Jones, Schied.
Burg. v. Setten, Pik, Bremen n. Frederikst.

Holbeck *Aangek.*
25/28 nov. *Evadiena Geertruida*, Lezeman, Groningen

Kopenhagen *Aangek.*
29 nov. *Domina*, Vuursteen, Hull

Elseneur *Aangek.*
29 nov. *Sikko*, Jonker, Kopenh. n. Helsingborg (29—30 N.N.O.)

Holtenau *Aangek.*
29 nov. *Gezina Magrietha*, Bolhuis, Friedericia
Alberdina, Lever, dito

—o—

Amsterdam 2 dec. Het schip *Acadia*, kapit. G. Greefkes, van Batavia herwaarts bestemd, is, volgens berigt van het Nieuwe Diep van den 1 dezer, in het Eng. Kanaal van een loods voorzien.

Ostende 30 nov. De gestrande brik *Amphitrite* is lek geworden en zal denkelijk weg zijn. — De *Joseph* zal den 3 december op de kust als wrak verkocht worden.

Ramsgate 30 nov. Het Ned. schip *Vrede* en het Zweedsche schip *Victor*, beiden 27 nov. alhier binnengeloopen (bev. gemeld), hebben een aanvang gemaakt met lossen. — De *Wijbrandina Reina*, Brons, van Newcastle, l. v. Delfzijl, n. Barcelona, alhier binnen, heeft gescheurde zeilen en gebroken fokkera. — De *Ocean Ranger*, k. Knowles, van Bombay n. Rotterdam, alhier binnen, heeft de lad. gelost en zal morgen op de sleephelling gehaald worden. — De *Christina*, Lund, v. Rotterd. n. Valparaiso, zal morgen een aanvang maken met het weder innemen der lading.

Douvres 30 novemb. Binnengeloopen *Curlew*, Barlow, van Dublin naar Dordrecht, zijnde de kapit. ziek.

Dartmouth 30 nov. Door de kustwacht is bij Challbro' opgevischt eene flesch, waarin zes brieven voor Nederland en een rapport van de *Elize Henriette*, kapit. Deterding, met troepen van het Nieuwe Diep n. Batavia, 12 nov. bij Lezard; alles wel aan boord.

Bayonne 28 nov. Het schip *Réveil-Matin*, kapit. Darroqui, v. Terre Neuve herwaarts bestemd, is des avonds van 26 dezer bij Mimizan op strand geraakt; van de 152 zich aan boord bevindende manschappen zijn slechts 27 gered. De kapitein en eerste stuurman zijn verdwenen.

Marseille 30 nov. Sedert zes dagen heerschen in de Zwarte Zee onafgebroken hevige stormen. Ongeveer 80 schepen zijn verongelukt. De kust is bedekt met wrakhout en de lijken worden bij honderden geteld. De ontkomen schipbreukelingen worden vaak door de strandbewoners uitgeplunderd. Sleepbooten zijn naar de Zwarte Zee vertrokken om zoo veel mogelijk te bergen.

Malaga 30 nov. De Sardinische stoomboot *Genova*, met troepen, muilezels, ammunitie en verdere militaire benoodigheden geladen, is gisteren alhier in brand geraakt en aan den mond der haven gezonken, doch bemanning en troepen zijn gered.

—o—

Gepraaid!
....., op 0° 2′ NB. en 21° 30′ WL., de Ned. bark *Sir Robert Peel*, kapit. J. J. Lange, v. Amst. n. Batavia.

—o—

1 december. De wind te **Falmouth** N. W. en te **Deal** N. N. W.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 3 dec.: 1ste getijde 9 ure 10 min.; 2de get. 9 ure 34 min.

Arnhem. Waterhoogte 1 dec. 0.93 el.

Keulen. Rijnhoogte 1 dec. 5 v. 11 d. Rijnl.

—o—

Beleening 3 pc., Prolongatie 3½ pc., Disconto 3 pc. Hollandsche fondsen waren heden wederom iets aangenamer. Van vreemde Oostenrijksche, Spaansche en Venez. iets gunstiger gestemd. Van de overige soorten valt niets bijzonders te vermelden.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62 15/16. Spanje, 1¾ pc., 32 11/16; dito Binnenl. 3 pc., 42 7/16. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 54⅝; id. Nat., 5 pc., 58⅝.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 2 December.

WAS. Afgedaan uit de eerste hand te Amsterdam voor één huis alhier, 474 kisten Japansche, per Carolina, tot geheimen prijs. Men vordert nu voor sort A *f* 36 en voor B *f* 35.

SCHIEDAM den 2 December.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 142 ℔ O. Archangel *f* 183 cont. Gerst, 128, 129 ℔ Libau *f* 186 3/m., *f* 187 6/w.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust	*f* 13.50.
JENEVER, „ „ „ „ „	- 19.—.
Amst. proef, „ „ „ „ „	- 20.25.
alles zonder de belasting.	
SPOELING, per Ketel	- 1.30.

DORDRECHT den 1 December.

GRANEN, ZADEN, enz. Onze markt was heden van Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche Tarwe ruimer voorzien, waardoor de jarige 40 cents en de nieuwe 70 cents prijsverlaging onderging. Zomer Tarwe niet aangevoerd. Jarige Zeeuwsche, Vl. en Overm. *f* 9.50 a *f* 10, nieuwe dito *f* 8.30 a *f* 8.70, dito afwijkende en geringe *f* 7.30 a *f* 7.60, Zomer Tarwe *f* 7.80 a *f* 8.20. Rogge. Jarige en nieuwe Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche bij kleinen aanvoer traag en 30 cents lager afgegeven. Jar. Zeeuwsche, Vl. en Overm. *f* 6.50 a *f* 7.10, nieuwe dito *f* 6.70 a *f* 7.20 en 145.2 Ned. ℔ jarige Belgische *f* 210. Gerst. Winter en Zomer bij grooteren aanvoer slap en voor 30 cents lager afgegeven. Zeeuwsche, Flakkeesche en Overm. Winter *f* 5.50 a *f* 6.30, Zomer dito *f* 5.30 a *f* 5.70. Spelt minder begeerd en tot vorige prijzen van *f* 2.80 tot *f* 3.40 naar kwaliteit aangeboden. Haver. Inlandsche Voeder en Dikke bij ruimen aanvoer uit onze omstreken slap en tot 20 cents lager moeijelijk te plaatsen. Zeeuwsche en inlandsche Voeder *f* 2.40 a *f* 3, Dikke dito *f* 3.50 a *f* 4. Boekweit zonder omgang, mooije Bredasche werd in het water op 70 Ned. ℔ tot *f* 188 geveild. Paardenboonen meerder ter markt en tot verlaagde prijzen *f* 6.40 tot *f* 6.70 en mooije gestorte Zeeuwsche en Vlaamsche a *f* 7 afgegeven. Duivenboonen ook iets lager van *f* 7.70 tot *f* 8.50 aangeboden. Witte Boonen vonden minder vraag en moesten van *f* 8.60 tot *f* 9.30 naar kwaliteit verkocht worden. Bruine Boonen bij kleinen aanvoer onveranderd, van *f* 9.20 tot *f* 10 naar kwaliteit verkocht. Blaauwe Erwten meerder aangevoerd en 50 cents lager verkocht, als goed kokende van *f* 9.20 tot *f* 9.50 en mindere van *f* 8 tot *f* 8.70 naar kwaliteit. Witte Erwten. Puik kokende Dantziger tot *f* 9.50 aangeboden. Koolzaad onveranderd met weinig handel; voor mooi gestort Overmaasch van het zolder is £ 58, dito zakgoed £ 57 en mindere soorten naar deugd van £ 52 tot £ 55 door benoodigden besteed. Op termijn tot vorige prijzen op 9 vat te koopen als: December £ 60 en April £ 63. Lijnzaad prijshoudend, 113 ℔ Odessa tot *f* 300 verkocht. 116 ℔ puik Berdiansky tot *f* 320 te koopen. Inl. Zaai Lijnzaad vond tot vorige prijzen goeden aftrek, 1ste soort van *f* 3.70 tot *f* 3.90 en 2de soort van *f* 3.50 tot *f* 3.60 per Dordtsch achttendeel, zeer puik Riga Tonnen-Zaai-Lijnzaad in zakken tot *f* 26 te koopen. Kanariezaad tot vorige prijzen van *f* 10.50 tot *f* 11.50 naar kwaliteit te verkoopen. Hennepzaad, mooi inlandsch van het zolder wordt op *f* 190 gehouden. Raapolie iets lager, Vliegend *f* 35¾ gedaan, 1° December *f* 35¼ en 1° Mei *f* 36 te koopen. Lijnolie tot *f* 1 lager aangeboden. Vliegend *f* 31. Raap- en Lijnkoeken vinden tot verhoogde prijzen veel vraag. Harde Raapkoeken *f* 56, *f* 58, dito Lijnkoeken *f* 90, *f* 95, zachte dito *f* 115, *f* 125, per 1040 stuks.

AMSTERDAM den 2 December.

RIJST. Heden werden verkocht 1680 b. Java tot *f* 7.

TIN. Van Banca werden gisteren afgedaan 300 blokk. tot *f* 80½.

GRANEN. Tarwe onveranderd: 133 ℔ O. bonte Pools. *f* 345; 127 ℔ Norder *f* 280; 135 ℔ N. Zweeds. *f* 305; 130 ℔ bonte Pools. *f* 300. Rogge stil: 126 ℔ Pruiss. *f* 218; 124 ℔ dito *f* 212; 116 ℔ jar. Petersb. *f* 180; op levering in April *f* 190; Julij *f* 196; Mei *f* 192. Gerst, Haver en Boekweit zonder handel. Tegen Maandag 5 dezer in publieke veiling: 102 last geringe Galatz Rogge, 119/120 ℔; 36 last O. Pools. Tarwe, 125 ℔; 26 last O. Petersb. Rogge, 117 ℔; 60 last besch. Pools. Tarwe, 131, 132 ℔.

ZADEN enz. Koolzaad: Op 9 v. Olie te leveren: dadelijk £ 60½. Raapolie op 6/w. *f* 34; vlieg. *f* 35¾; 1 Dec. *f* 35½; 1 Mei *f* 37. Lijnolie: op 6/w. *f* 31¼; Vlieg. *f* 30; 1 Dec. *f* 29¾; 1 Maart, April en Mei *f* 30¾. Hennepolie op 6 w. *f* 37½. Raapkoeken per 1040 stuks *f* 56 a *f* 60. Lijnkoeken per 104 stuks *f* 9 a *f* 11.

LONDEN den 30 November.

SUIKER prijshoudend en gevraagd. Omzet 502 v. W.-Ind. Uit de hand zijn nog afgedaan 1720 b. Madras tot 27/9; 70 k. Bahia tot 39, en 70 k. dito tot 37/. Geraffineerd zeer vast, br. Lumps 49/6. — KOFFIJ. Plant. Ceylon tot ferme prijzen gevraagd. — CACAO. Trinidad vast met vorige prijzen. — THEE flaauw. Ord. Congo 1/1¾ a 1/2. — RIJST stil. 1000 b. Bengaal bedongen 11/ a 11/3. — Van PIMENT zijn 48 b. verkocht tot 3¼ a 3⅜ en 500 b. tot 3⅝. — KATOEN flaauw en onveranderd. — NITRATE vaster; eene lading van 800 t. is op levering afgedaan tot 15/. — JUTE bedong [illegible] a 18.2/6. — HENNEP. Manilla stil. — SALPETER [illegible] 350 b. vonden nemers tot 34/ a 38/. — METALEN. Schotsch IJzer 53/. Zink zonder handel. Tin [illegible] OLIEN. Lijn- stil. 27/9; Hull 27/3. Raap- vast. Cocos- gevraagd. Palm- onveranderd. Terpentijn- 34/6 a 35/. — TALK. De markt blijft zeer stil. Men noteert P Y C disp. 57/6, Dec. 57/, Jan./Maart 56/6 en Stadstalk 58/.

LONDEN den 1 December.

SUIKER. In veiling zijn verkocht 2700 k. Havanna tot 36/ a 46/6 en ca. 650 v. Portorico tot 36/6 a 48/. Het restant werd opgehouden. — Van KOFFIJ vonden nemers 150 v. Plant. Ceylon tot 65/6 a 72/.

ANTWERPEN den 1 December.

GRANEN. De markt is stil. Marianopel Lijnzaad bedong *f* 12. — SUIKER. Men meldt ons den verkoop van 875 k. Havana en van Cassia Lignea zijn 12 k. verkocht.

HAVRE den 29 November.

KOFFIJ zeer stil. De omzet bedroeg heden slechts 400 b. disp., terwijl op levering niets verkocht werd. Er zijn afgedaan 50 b. Haïti tot fr. 69½, 517 b. Rio tot fr. 70 en 40 b. Padang tot fr. 132. — SUIKER. 12 v. Antilles bedongen fr. 59 en 35 v. dito fr. 59½. — HUIDEN. 200 gedr. Buenos-Ayres zijn tot geh. prijs verkocht, en 1760 gedr. Buenos-Ayres Paardenvellen tot fr. 10½. — WOL blijft gevraagd. 9 b. la Plata bedongen fr. 1. 15 a 1. 80 en 167 b. Peru fr. 1. 45 a 2. — Van WAS zijn verkocht 2000 kil. op levering tot fr. 2. 30. — Van KOPER 6500 kil. Amerik. tot fr. 275. — Van HORENS 8000 stuks tot fr. 22½.

HAMBURG den 1 December.

KOFFIJ onveranderd en stil. — ZINK stil. — RAAPOLIE zeer stil; loco 23½, per Mei 24½. — GRANEN. Tarwe in loco met tamelijk levendigen omzet tot lagere prijzen; voor buitenl. per voorjaar tot lagere prijzen meer vraag. Rogge in loco zeer stil; Koningsb. 125 ℔ per voorjaar tot 75 m. b. afgedaan.

Advertentien.

Bevallen van een ZOON G. W. H. D. BATENBURG — VAN SPENGLER.

Rotterdam 30 *November* 1859.

Bevallen van eene DOCHTER *A. J. HUDIG*, MEES.

Rotterdam 1 *December* 1859.

COMMISSARISSEN tot de *SPIJSUITDEELING* bereid zijnde om, gedurende den naderenden Winter, zich te belasten met het doen **Bereiden** en **Uitdeelen** van Warme en Voedzame **SPIJS** aan de behoeftige Ingezetenen, zullen te dien einde **Inteekening-Biljetten** rondzenden. De tijd der **Uitdeeling** voor dit Saizoen is bepaald op twaalf achtereenvolgende Weken en de Prijs vastgesteld op ***f* 2.20** per Portie, driemaal in de Week uit te deelen, waarmede zal worden aangevangen op Maandag 2 Januarij 1860.

Commissarissen vertrouwen ook dit maal in hunne hoop op ruime deelneming niet te zullen worden teleurgesteld.

Rotterdam 2 *December* 1859.

D. BLANKENHEYM.
J. J. TAVENRAAT.
W. A. VAN DER WENS.
A. C. DALEN.
G. A. BLANKENHEYM.
J. P. THOOFT, C. Jz.
C. E. VIRULY.
G. J. MEES.
H. J. BURGER.
J. VAN OVERZEE.

De **COMMISSIE tot Spijsverzorging aan Minvermogende Israëlieten** alhier, neemt, onder hartelijke dankbetuiging voor de aanvankelijk ondervondene hulp, de vrijheid, allen, bij wie hare **INSCHRIJVINGS-BILLETTEN** niet bezorgd of niet afgehaald zijn, te verzoeken daarvan opgave te willen doen aan het adres van een der Ondergeteekenden, bij wie de Ingevulde Billetten kunnen worden ingezonden.

Rotterdam den 1 *December* 1859.

De Commissie voornoemd,
E. EZECHIELS, wijk 1, n.° 248.
S. J. MOSCOVITER, „ 5, „ 9.

Koninklijke Nederlandsche YACHT-CLUB

Heeren LEDEN, die **CANDIDATEN** wenschen voor te stellen, worden verzocht die op te geven aan den Secretaris, *vóór of op Donderdag den 8sten December aanstaande.*

De Raad,
JOOST VAN VOLLENHOVEN, *Vice-President.*
J. HAVELAAR, *Secretaris.*

De Schuldeischers in het **Faillissement** van **MARIA VAN DOOREN, Modemaakster en Winkelierster,** te Rotterdam, worden opgeroepen om op Zaturdag den 17den December 1859, des namiddags ten twee ure, te verschijnen in het Geregtsgebouw, aan het Haagscheveer, alhier, ten einde aan te hooren de **Rekening** en **Verantwoording** van den Ondergeteekende, als Curator in gezegd Faillissement.

Rotterdam, 2 *December* 1859. Mr. C. P. E. HANEGRAAFF.

De COMMISSIE

tot **Kolonisatie van Jongelieden, als DIENST- en WERKBODEN** aan de

KAAP DE GOEDE HOOP,

is weder in de gelegenheid **25** Jongens van 12 tot 16 jaren en **36** Meisjes van 11 tot 14 jaren, allen Protestantsch, aldaar te plaatsen.

Het aangevraagde getal Jongens is bijna voltallig. Belanghebbenden moeten zich vóór 12 dezer in Persoon en met hunne Ouders, aanmelden bij een der Leden van de Commissie, zijnde de Heeren

O. G. HELDRING, Predikant te Hemmen.
N. H. DE GRAAF, Predikant te Apeldoorn.
J. ROOSEBOOM, te Ede.
F. W. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND, te Rotterdam.

Haringvliet, wijk 12, n.° 30, des morgens van 9 tot 10 ure.

1 *December* 1859.

Naar

PADANG

(DIRECT)

ligt te Amsterdam **in Lading het extra snelzeilend nieuw gekoperd**
CLIPPER-FREGATSCHIP

ZEELANDIA,

Kapitein **W. Blaakhert.** Adres voor Goederen of Passage bij de Cargadoors DE CONINGH & C°.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

AFVAART *BOOMPJES.*

De **DIENST** is, van af den **3 December 1859,** voorloopig als volgt vastgesteld:

Dagelijks, met uitzondering van **Zondag** en **Donderdag,** van ROTTERDAM langs NIJMEGEN naar MANNHEIM en tusschen gelegen Plaatsen, des morgens ten **8** ure.

Dagelijks, met uitzondering van **Zondag** en **Donderdag,** van NIJMEGEN naar ROTTERDAM, des morgens ten **7** ure.

De Stoombooten dezer Reederij hebben op het Dek **Glas-Paviljoen** en ieder **twee Slaapkamertjes,** welke voor *ééne* Reis *af te huren* zijn.

		G. K.	V. K.
VRACHT:	Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN.....	*f* 1.80.	*f* 1.10.
	„ „ „ KEULEN.......	*f* 3.75.	*f* 2.35.
	„ „ „ MANNHEIM....	*f* 9.35.	*f* 5.85.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de **Nederlandsche Stoomboot-Reederij** te Rotterdam.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

ROTTERDAM-LONDEN.

In directe verbinding met de Stoombooten van de Nederlandsche Stoomboot-Reederij *van* en *naar* alle Plaatsen aan den Rijn.

DECEMBER 1859.

BATAVIER — W. Smith.

Van ROTTERDAM naar LONDEN,
Dingsdag 6, 's morgens ten **8** ure.

Van LONDEN naar ROTTERDAM,
Zondag 11, des morgens ten 11 ure, van de *Dublin-Werf.*

In verbinding met de *naar* en *van* MANHEIM en tusschen gelegene Plaatsen aan den Rijn varende Stoombooten der Nederlandsche Stoomboot-Reederij.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij, in de Boompjes te Rotterdam, bij alle Agenten der Nederlandsche Stoomboot-Reederij en aan de Expeditie-Kantoren van de Heeren J. P. KOENS & Co.

Het VERTREK van den **Schroefschoener *FIJENOORD,*** op *Zondag* 4 *December,*

zal geen plaats hebben.

De Boekhandelaar P. C. HOOG, Hoofdsteeg te Rotterdam,
heeft ontvangen eene UITGEZOCHTE COLLECTIE

ENGELSCHE BOEKWERKEN,

waaronder een aantal

PRACHT-UITGAVEN,

zeer geschikt om bij de aanstaande Feesten als Cadeaux te dienen.
TEVENS IS BIJ HEM VOORHANDEN EEN GROOT ASSORTIMENT

HOLLANDSCHE, FRANSCHE en ENGELSCHE
KINDERWERKJES,

waarvan de Catalogus eerstdaags *gratis* verkrijgbaar is.

Verder **ALBUMS, POËZIJBOEKEN, SCHRIJF-PORTEFEUILLES, ZAK-PORTEFEUILLES enz. enz.**

De Boekverkooper W. WENK, aan de Noordblaak,
HEEFT VOORHANDEN DE
NIEUWSTE en MEEST GEZOCHTE

KINDERBOEKJES,

JAARBOEKJES en WERKEN VAN SMAAK.

De Boekhandelaar D. J. P. STORM LOTZ,

OPPERT, wijk 6, No. 245,

beveelt zich bij het naderend **St. Nicolaasfeest** in de aandacht zijner Stadgenooten aan, als zijnde voorzien van eene **uitgezochte sortering KINDERWERKJES** van de meest gevierde Schrijvers voor de Jeugd, waaronder ook een aantal *Fransche, Hoogduitsche* en *Engelsche;* verder eene groote Collectie Fijne KINDERPRENTEN, AANKLEEDPOPPEN in onderscheidene soorten, PLAKBOEKEN enz. Voorts PRACHTWERKEN, JAARBOEKJES, WERKEN van SMAAK, SCHRIJF- en ZAK-PORTEFEUILLES, PAPETERIES, POËSIEBOEKEN, KERKBOEKEN, *met en zonder Knip* etc. etc.

Tevens is bij hem de gelegenheid opengesteld om zich tegen billijken prijs te **abonneren** tot het Lezen der voornaamste **MAANDWERKEN.**

SINT-NICOLAAS GESCHENKEN.

De Boekhandelaar OLDENZEEL, Steiger, alhier,

heeft Heden uit *Parijs* ontvangen
EENE FRAAIJE COLLECTIE

NIEUWE GEILLUSTREERDE PRACHTWERKEN.

Zoomede voorhanden eene groote Sorteering
Hollandsche en Fransche

KINDER-PRENTWERKJES
VOOR ALLERLEI LEEFTIJD.

Nouvelle Découverte!

JUPONS BRÉSILIENS.

Ce Modèle, perfectionné, l'emporte sur tout ce qui a paru jusqu'à ce jour, par l'ingénieuse simplicité de son mécanisme et le bon goût.

PORTE-JUPE DUBARRY,

indispensable et très précieux pour les Dames en temps de pluie.

Seul Dépôt chez CHs. COUCKE, Hoogstraat, 27, *Rotterdam.*

Rotterdamsche

SCHOUWBURG.

Directie: ***J. Eduard de Vries.***
ZATURDAG 3 DECEMBER 1859:

HET SCHIMPDICHT,

Tooneelspel in vier Bedrijven, naar het Hoogduitsch (das Epigramm), door *A. von Kotzebue.*

GEVOLGD DOOR:

De Pratende Molen,

Blijspel met Zang, naar het Fransch van *Gabriel* en *Dupeuty.*

Aanvang ten HALF ZEVEN ure precies.

Prijzen der Plaatsen:

Balcon	*f* 2.—.	Parterre	*f* 0.75.
Loge.........	- 1.—.	Galerij	- 0.30.

NIEUWE SCHOUWBURG,

op de Kruiskade.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN,
Directie: ***BREEDÉ & VALOIS.***
(N.° 7 van 't Abonnement.)
ZATURDAG 3 DECEMBER 1859:

VERGELDING

of

EEN AVONTUUR ONDER KAREL IX VAN FRANKRIJK.

Tooneelspel (van het Théâtre Français) in 3 Bedrijven. *Frédéric Soulié* en *Badon* vrij gevolgd door *C. J. Roobol.*

Nooit in het Nederduitsch vertoond.

Daarna:

Uw leven is in gevaar!

Blijspel in 1 Bedrijf, naar het Engelsch van *Maddison Morton*, door *G. A. Johnson.*

Nooit in het Nederduitsch vertoond.

Tot slot:

EEN CARNAVALS-FEEST,

Komisch Divertissement, gearrangeerd door den Heer *Zinck.*

DANSEN:

1. **Introduction,** door het Corps de Ballet. — 2. **Grand pas de Deux,** door den Heer en Mad. *Zinck.* — 3. **Pas Polichenelle,** door den Heer *Lardé* en de Dames *K.* en *M. van Velzen.* — 4. **Plumpudding,** Komische Dans, door den Heer *Zinck* en Mej. *Belinfante.* — 5. **Le Prince Imperial,** nieuwe Quadrille, gearrangeerd door de Société Académique des Professeurs de Danse, te Parijs. (Opgedragen aan H. M. de Keizerin van Frankrijk.) — 6. **Pas Styrien,** door den Heer en Mad. *Zinck.* — 7. **Final,** door het geheele Ballet-Personeel.

Volgorde: 1. Vergelding. — 2. Pauze. — 3. Uw leven is in gevaar. — 4. Divertissement.

Aanvang ten HALF ZEVEN ure.

1ste Rang *f* 1.49. Parterre *f* 1. Galerij 40 Cts.
Na **negen ure** worden **Halve Loten** afgegeven.

ZONDAG den 4 DECEMBER 1859:
(*Abonnement niet gangbaar.*)

DE GELDDRAGERS VAN DE FRANSCHE BANK

of

de onschuldige Galeislaaf,

Drama in 5 Bedrijven, naar het Fransch van *Dennery* en *Berthet*, door *H. Gijselman* Jr.

1ste Bedrijf, *de Gelddragers van de Bank;* 2de, *de onverwachte Redding;* 3de, *Misdaad en Zelfopoffering;* 4de, *de onschuldig Veroordeelde;* 5de, *Boete en Herstel van Eer.*

Aanvang ten ACHT ure.

1ste Rang *f* 1.49. Parterre *f* 1. Galerij 40 Cts.
Na negen ure worden **geene Halve Loten** afgegeven.

VERKOOPING VAN BOEKEN,

in verschillende **Talen** en **Vakken** van **Wetenschap, Kunst** en **Smaak,** waaronder **uitmuntende Werken** voorkomen, alsmede **eene fraaije verzameling nieuwe Romans,** benevens **Pracht- en Plaatwerken, Bijbels** met **Platen, Atlassen** en **Kaarten, Muziek, Platen, Schilderijen** en **Liefhebberijen,** op *Maandag den 12 December* 1859 en volgende dagen, des avonds ten half zes ure, door en ten Huize van den Boekverkooper ***J. F. K. SCHWAEBE,*** in den Oppert, te Rotterdam, bij wien de **Catalogus à 10 Cents** te bekomen is.

Alles TE ZIEN op Vrijdag en Zaturdag den 9 en 10 December 1859, van 10 tot 3 ure.

S. H. TASSEMEIJER Jr.,

Banketbakker, **Hang**, bij de Grootemarkt, maakt zijnen geëerden Begunstigers door deze bekend, dat zijne

Sint Nicolaas Artikelen

ontpakt zijn en hij ruimschoots voorzien is van alle soorten van Fijne BORSTPLATEN, CHOCOLADE, SUIKER en andere ARTIKELEN en

Warme Boterletters.

DIRECTEUREN der **Bank van Leening** te ***Rotterdam*** zullen op DONDERDAG den 15 December 1859 of volgende dagen doen Verkoopen **alle** voorhanden **PANDEN,** welke in **Julij, Augustus** en **September 1858** zijn Beleend.

Diegenen, welke den Verkoop hunner Panden wenschen voor te komen, zullen de daarop verschenen Interessen moeten afdoen vóór of uiterlijk op Maandag den 12 December 1859.

DE TUIN,

met HUIZING en ERVE, in de Keerweerlaan te Rotterdam, op den 30 November laatstleden door de Notarissen *VAN DER HOOP en REEPMAKER* geveild, zal op Woensdag den 7 December 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Notarishuis aldaar, worden **Afgeslagen.**

De PANDEN,

bestaande in: N.º 1, een HUIS, BOVENHUIS en ERVE, aan de westzijde van de Eerste Lombardstraat, nabij het Leidscheveer, wijk 8, n.º 142, en N.º 2, een HUIS, met TUIN en ERVE, in het Boschje, aan den Goudschen Singel, op den hoek der Boschlaan, wijk 13, n.º 994, beiden te Rotterdam, ll. Woensdag door de Notarissen *DALEN en LAMBERT*, in het Locaal der Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade te Rotterdam, geveild, zullen op Woensdag den 7 December 1859, des namiddags ten 5 ure, door voornoemde Notarissen, ter zelfder plaatse, worden **Afgeslagen.**

Bij ***MARTINUS NIJHOFF***, 's Gravenhage, ziet het licht:

Het Geslacht van

WAESBERGHE

Eene bijdrage tot de Geschiedenis der Boekdrukkunst en van den Boekhandel in Nederland,

DOOR

DR A. M. LEDEBOER.

Een Deel gr. 8º, met Portret en 16 Houtgrav. en genealog. Tabellen **Prijs *f* 3.**

Door ***M. WIJT & ZONEN***, te *Rotterdam* is aan de Inteekenaars verzonden:

Het 3de Stuk der

Mededeelingen van wege het

NEDERLANDSCHE ZENDELING-GENOOTSCHAP.

Prijs per Jaargang ***f* 1.65.**

J. A. KLINGER & Co.

VERKOOPHUIS.

MAGAZIJN VAN GALANTERIEN ENZ.

W. MORLEY.

MAGAZIJN

VAN

MANUFACTUREN en MODES.

Hollandsche, Fransche en Engelsche

BOEKHANDEL

VAN

P. C. HOOG,

HOOFDSTEEG, wijk 11, n.º 101.

GROOT ASSORTIMENT

KINDERWERKJES EN PRACHTUITGAVEN.

WINKELS

EN

MAGAZIJNEN

TE

ROTTERDAM,

WELKE EEN BEZOEK VERDIENEN BIJ GELEGENHEID

VAN HET

ST. NICOLAAS-FEEST.

VAN DER MEER & VERBRUGGE

Hoofdsteeg, hoek van den Houttuin,

PRACHTWERKEN

EN

GROOT ASSORTIMENT

Hollandsche en Fransche

KINDERWERKJES.

ALLAN & Co.,

WESTNIEUWLAND.

NIEUWE COLLECTIE

Broderies-Confectionnées, Coiffures, Chatelaines, Foulards, Cachenez, Handschoenen en Pelterijen.

OLDENZEEL,

STEIGER, wijk 7, n.º 139.

Groot Assortiment Prachtwerken

Hollandsche en Fransche

KINDERPRENTWERKJES.

W. H. J. DICKE,

CONFITURIER, VISCHSTEEG.

SURPRISES, BORSTPLATEN

Artikelen in Suiker en Chocolade,

warme gevulde Boterletters.

Mensing & de Koning,

BOEKHANDEL, DRUKKERIJ ENZ.,

Hoogstraat, 5—386.

Ruime Voorraad van KINDERWERKJES, WERKEN VAN SMAAK, JAARBOEKJES, SCHRIJF- en ZAK-PORTEFEUILLES, ALBUMS, KERKBOEKEN, PASSERDOOZEN enz., enz.

MAROQUINERIEN.

H. J. REGEER,

Hoogstraat, wijk 8, n.º 25,

is ruim voorzien van een **schoon Assortiment**

LEDER-ARTIKELEN,

geschikt voor **St. Nicolaas-Geschenken.**

P. A. L. VAN HEES,

Confiseur-Cuisinier,

NOORDBLAAK.

BAHLMANN & Co.,

HOOGSTRAAT en STEIGER.

MANUFACTUREN

EN

NOUVEAUTÉS.

H. T. HENDRIKSEN,

BOEKHANDELAAR,

HOOGSTRAAT, 7—58,

heeft de eer te berigten, dat zijn WINKEL ruim voorzien is van **alle ARTIKELEN** zijn Vak betreffende, zich minzaam aanbevelende.

BOEKHANDEL

VAN

P. M. BAZENDIJK,

Leuvehaven, 3, No. 56.

Groot Assortiment

KINDERWERKJES en

PRACHTUITGAVEN.

SPÉCIALITÉ DE SOIERIES & NOUVEAUTÉS

J. H. FOL Jr.,

grande diminution des prix de tous les Articles.

WITTEROOS & ZOON,

IN

GALANTERIEN, BIJOUTERIEN, KRAMERIJEN, VERLAKTWERK, FIJNE KINDERSPEELGOEDEREN ETC.

Steiger, op den hoek der Waschboomsteeg, nabij de Korenbeurs, wijk 9, n.º 505.

PAPIER- EN KUNSTHANDEL,

Hoofdsteeg, 11—125,

van J. Th. de Brouwer.

Ruime Collectiën van PAPETERIËN, CARTONNAGES, ALBUMS, MAROQUINERIËN, STEREOSCOPE-PLATEN, Kartôn, van af *f* 1, KINDERWERKJES enz., ***voor Cadeaux.***

J. C. NEISZEN,

HOOGSTRAAT, 7—117.

TEEKENDOOZEN,

PORTEFEUILLE-WAREN,

PAPETERIEN.

CHS COUCKE,

ARTICLES DE PARIS

ET CADRES POUR

Portrait Photographique.

P. C. NEURDENBURG,

Boeren-Vischmarkt.

Groot Assortiment

KINDERWERKEN, PRENTEN ENZ.

MAGAZIJN VAN TEEKEN- EN SCHRIJFBEHOEFTEN.

BOEKHANDEL EN KANTOORBOEKBINDERIJ

VAN

D. J. P. Storm Lotz,

Oppert, 8—245.

Ruim Assortiment van CADEAUX voor **St. NICOLAAS, KERSFEEST** en **NIEUWE JAAR.**

J. H. C. VAN DOOREMAALEN,

Lamsteeg, wijk 8, n.º 36.

ALLE SOORTEN VAN

KINDERWERKJES EN SCHRIJFPORTEFEUILLES,

met en zonder Garnituur, enz.

ALTMANN & ROOSENBURG

Hoogstraat, 9—517,

FRANSCHE EN HOLLANDSCHE

KINDERBOEKEN EN PRACHTWERKEN.

D. BOLLE,

NOORDBLAAK.

De **Nieuwste KINDERWERKJES** en vele andere **WERKEN van SMAAK, CARTONS om UIT TE SNIJDEN,** in *37 verschillende Nommers.*

Zijne uitgebreide **Lees-Bibliotheek** wordt steeds met de **NIEUWSTE WERKEN** vermeerderd.

W. L. STOELLER,

Hoogstraat, wijk 7, n.º 73.

EXQUISE SORTERING

Cadeaux van Nut en Smaak,

PRACHTUITGAVEN EN KINDERBOEKEN.

G. W. VAN BELLE,

Haagscheveer.

Een fraai Assortiment der Nieuwste

KINDERWERKJES

VOORHANDEN.

MAGAZIJN VAN MUZIEK-INSTRUMENTEN

van F. WEINREICH,

Steiger, 9—515.

VOORHANDEN BUITENGEWOON FRAAIJE SPEELDOOZEN,

geheel Nieuw in Soort, alsmede een Groot Assortiment van HARMONICA'S en BANDONIUMS, civiele Prijzen.

K. LOOS,

Westewagenstraat, 5—702.

DIVERSE KINDERWERKJES

EN

WERKEN VAN NUT EN SMAAK ENZ.

E. DE BOER,

Boekhandel, Drukkerij en Binderij,

Steiger, 8—8, over de Koornbeurs.

EENE UITMUNTENDE COLLECTIE

HOLLANDSCHE en FRANSCHE

KINDERWERKJES.

Gebrs. VOORN BOERS,

LEUVEHAVEN, W. Z., 3—15.

Een groot Assortiment

PAPETERIES, KINDERWERKEN ENZ.

Wed. J. P. van Rije—Tijs

BOEKHANDEL,

HOOGSTRAAT, 7—120.

Assortiment van alle Soorten van

BOEKEN EN CADEAUX.

Gedrukt en uitgegeven bij **G. en C. A. van Reyn,** te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

van ZATURDAG 3 December 1859, N.° 288.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *ROTTERDAM* brengen bij deze ter kennis der Ingezetenen, dat de Commissie, die in vorige jaren wel op zich heeft willen nemen, om aan de behoeftige klasse der burgerij gedurende het Wintersaisoen een versterkend en verwarmend voedsel uit te reiken, zich wederom even edelmoedig en belangeloos bereid heeft verklaard, om ook gedurende den aanstaanden Winter, zich met die *Spijsuitdeeling* aan de armen onder hunne medeburgers te belasten, ingeval zij door ruime en genoegzame inschrijvingen hiertoe wederom in staat zal worden gesteld, tot welk einde de biljetten van inschrijving aan de huizen der inwoners zullen worden rondgebragt en binnen eenige dagen weder zullen worden afgehaald.

Burgemeester en Wethouders achten het onnoodig, om het nuttige en heilzame van eenen maatregel, door de ondervinding sedert lang genoegzaam gestaafd, bij deze te betoogen, maar vertrouwen, dat ook nu weder de meer gegoede Ingezetenen, gedreven door dankbaarheid voor hetgeen zij zelven mogen genieten en door liefde voor den naasten, zich evenzeer als te voren zullen beijveren om van het hunne, door onbekrompene inschrijvingen, aan hunne minvermogende medeburgers mede te deelen.

Rotterdam den 2 December 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
de Secretaris, STORM VAN 'S GRAVESANDE. *de Burgemeester,* J. F. HOFFMAN.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Vrijdag 2 December.

De zitting der Tweede Kamer van heden is aangevangen met de beraadslaging over

HOOFDSTUK V DER STAATSBEGROOTING,
Binnenlandsche Zaken.

Bij de algemeene beraadslaging vroeg de heer *Thorbecke* het woord, die eenige bedenkingen in het midden bragt over het eindcijfer der begrooting dat sedert 1851 met ruim 2 millioen was vermeerderd. Hij beatreed dat cijfer niet zoozeer om het cijfer zelf, als wel om de beginselen waarnaar de Regering tot het cijfer was gekomen. Zoo had de Minister verklaard dat de tegenwoordige toestand der geldmiddelen het gevraagde cijfer gedoogde; spreker meende dat men ook op de toekomst moest letten; dat door steeds meerdere uitgaven te doen ook aanhoudend nieuwe behoeften werden geschept. Men moest te meer letten op de toekomst, omdat vele takken van publieke dienst organisatie eischten, en het niet langer zou zijn te weerhouden om uitgaven, thans door de gemeenten gedaan, op de Rijks-begrooting te brengen. Hervorming van het belastingstelsel zou ook niet kunnen uitblijven, terwijl bovendien de Indische uitgaven aanzienlijk toenamen. Evenmin keurde de spreker het stelsel der Regering goed om subsidien te verleenen aan werken, waartoe provincien, gemeenten of waterschappen niet hadden bijgedragen. Een ander beginsel waarmede de spreker zich niet vereenigde was, dat de Regering aan particulieren scheen toe te kennen schadevergoeding voor de afneming van gronden, ten gevolge van rivierverbeteringen elders aangebragt. Eindelijk betoogde de spreker dat de Minister soms te veel op eens deed, hetgeen hem onder anderen bleek uit de voorgedragen oprigting van twee kweekscholen en de instelling van normale lessen. Hij meende dat het beter ware geweest, aanvankelijk eene enkele kweekschool en een paar inrigtingen voor normale lessen in te voeren; hij achtte dit ook beter in het belang van het onderwijs zelf, opdat men vooraf de proef kon nemen hoedanig die instellingen werkten. De spreker kwam tevens terug op eene vergelijking door den Minister gemaakt tusschen de kosten van het Departement van de jaren 1850 en 1859. Spreker meende dat die vergelijking had moeten worden genomen tusschen laatstgenoemd jaar en 1851, waaruit dan zou zijn gebleken dat in 1851 voor het Departement *f* 2000 minder was gebruikt ondanks toeneming van werkzaamheden. Ten slotte drong de spreker er op aan dat de Minister: 1°, indiene een wet op het verleenen van concessien, en 2°, de zaak van het Zwolsche Diep tot een einde brenge.

De heer *van Tets van Goudriaan*, *Minister van Binnenlandsche Zaken*, antwoordde op deze bedenkingen in substantie het volgende:

1°, dat de Regering bij het vaststellen van het cijfer niet uitsluitend lette op den toestand der schatkist, maar dat de verklaring daaromtrent gegeven in de Memorie van Beantwoording een antwoord was geweest op de uitdrukkelijke vraag gedaan in het voorloopig verslag. Hij erkende dat men het oog moest houden op de toekomst, maar de uitgaven waren voorgedragen op de herhaalde verzekeringen van den Minister van Finantiën, dat men ze veilig doen kon. 2°, dat werkelijk de uitgaven niet werden uitgezet; want de Kamer had zelve erkend in het voorloopig verslag dat het voorgedragen eindcijfer lager was dan dat van verleden jaar. 3°, de Regering houdt vast aan het beginsel om geen subsidie te verleenen voor werken, waartoe geene bijdragen van de betrokken provinciën, gemeenten of waterschappen verstrekt worden, maar op dien regel moeten soms enkele uitzonderingen worden gemaakt, gelijk dan ook in de tegenwoordige begrooting voorkomen. 4°, de bedoeling van de Regering ten aanzien van het verleenen van schadeloosstelling voor schade geleden aan gronden, ten gevolge van rivierverbeteringen, kwam geheel met die van den heer Thorbecke overeen. 5°, de wet op het lager onderwijs beval de oprigting van twee kweekscholen en van instellingen van normaal lessen aan eenige scholen; en indien aan het verlangen van den heer Thorbecke werd voldaan, zou men den Minister kunnen beschuldigen van de wet niet na te leven. 6°, eene wet op het verleenen van concessiën was in behandeling, de tijd van indienen kon echter niet worden bepaald. En 7°, de Minister, die tijdens zijn bestuur nu voor het eerst van de zaak van het Zwolsche Diep had hooren gewagen, zou haar in overweging nemen en trachten af te doen.

De heer *de Brauw* deelde mede, dat hij met genoegen vernomen had, hoe zonder ondersteuning van wege den Staat was aangevraagd de concessie 1°, van een spoorweg van Scheveningen over 's Hage naar Gouda, en 2°, door de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij van eene spoorversmalling tot Leyden en van daar een weg tot Woerden. Hij hoopte dat de Regering aan beide lijnen ten spoedigste concessie zou verleenen en wenschte daaromtrent wel eenige inlichting te bekomen.

De *Minister van Binnenlandsche Zaken* antwoordde, dat die concessiën in overweging zijn; dat daaromtrent nog geen besluit was genomen, doch dat de Minister niet wist of het wel raadzaam zou zijn toe te laten den aanleg van twee lijnen, die bijna evenwijdig zouden loopen en waardoor de eene lijn de andere zou benadeelen.

Naar aanleiding van deze inlichting ontstond tusschen vele leden eene wisseling van gedachten, welke op het volgende nederkomt. De heer *Storm van 's Gravesande* betoogde dat, nu geene ondersteuning van wege den Staat werd gevorderd, de kwestie van concurrentie voor de Regering geen grond tot weigering der concessie kon zijn; integendeel de concurrentie zou zijn in het publiek belang. Overigens wees hij op het groote gewigt van den aanleg eener lijn naar Gouda, waardoor de residentie met den Rijnspoorweg zou worden aangesloten. — De heer *Wintgens* vreesde dat de gelijktijdige aanvraag door de Hollandsche Maatschappij even als voor twee jaren slechts een middel zou zijn om te verhinderen dat er iets goeds tot stand kwam. Hij drong er dus ten sterkste op aan dat de Regering de lijn van Gouda liever heden dan morgen concessioneere. — De heer *Hoffmann* verklaarde zich in gelijken geest, daarbij herinnerende dat de aanvrage voor de lijn van Gouda het eerst was geschied en dat overigens de ondernemers zelven moesten weten of zij de concurrentie konden doorstaan. — De heer *Gevers Deynoot* ondersteunde mede de aangevraagde concessie naar Gouda, en herinnerde hoe hij bij eene vorige gelegenheid het groote belang had aangetoond voor de residentie, bij de aansluiting aan het buitenland. — De heer *van Hoëvell* trok voor geene der beide lijnen partij, maar meende dat de Regering beide lijnen moest concessioneren, juist omdat ze steunden op den particulieren ondernemingsgeest. Zoo mogelijk zou hij zelfs wenschen, dat de Minister nog heden de concessie verleende. — De *Minister van Binnenlandsche Zaken* vreesde dat de aanleg van twee lijnen in dezelfde rigting ten gevolge zou hebben, dat het publiek slechter werd bediend. Nogtans wilde de Minister daarmede niet te kennen geven dat beide concessiën niet zouden worden verleend. De zaak moest nog worden overwogen en hij achtte het allezins raadzaam om toch niet al te spoedig eene beslissing te nemen; intusschen zou hij de zaak in geenen deele op de lange baan schuiven. — De heer *Thorbecke* gaf den Minister in bedenking om bij de te verleenen concessiën de bepaling in te lasschen dat de Maatschappij, die niet de werkzaamheden binnen een te bepalen tijd zou hebben voltooid, van de concessie vervallen zou worden verklaard.

Nu het onderwerp der concessien aan de orde was gekomen, besprak de heer *van Wintershoven* de sedert jaren hangende aanvrage om concessie tot exploitatie van de kolenmijnen van Kerkrade in Limburg, en hij betoogde, dat de goedkeuring dier concessie steeds was afgestuit op den invloed van de bijzondere belangen der Aken-Maastrichtsche spoorweg-maatschappij. — In dit gevoelen werd de spreker door den heer *de Bieberstein* ondersteund. — *De Minister van Binnenlandsche Zaken* antwoordde, dat het verleenen van de concessie tot dusver was weerhouden, voornamelijk door de bezwaren van het bestuur der Domeinen, doch dat de zaak thans zoo ver was gevorderd, dat de spoedige afdoening mogt worden verwacht. — Toen hierop de heer *van Wintershoven* o. a. de opmerking maakte, dat ook de bezwaren van het Domein hun oorsprong hadden in het privaat belang van den Staat, verklaarde de heer *Minister van Finantien* dat de Staat eigendomsregten bezat die het domeinbestuur en de Minister niet ligtvaardig prijs mogten geven; dat overigens de kwestie reeds was onderzocht bij den Raad van State, en dat ze nu nog in behandeling was bij de Departementen van Finantien en van Binnenlandsche zaken.

De algemeene beraadslaging werd daarna gesloten.

Onder-art. 1 werd *aangenomen* zonder discussie.

Bij onder-art. 2 komen voor twee posten: 1°, van *f* 2500, vrijgevallen doordien de hoofd-ambtenaar belast met de zaken van den Adel was overgeplaatst naar het Departement van Justitie, welke som de Minister voorstelde nu te besteden voor verhooging van bezoldiging en voor aanstelling van nieuwe ambtenaren; 2°, een post van *f* 8000, voor te benoemen ambtenaren eener nieuwe afdeeling, ten behoeve van het beheer over de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen.

Tegen deze beide posten maakte de heer *Betz* bezwaar. Wat de *f* 2500 betrof meende hij, dat het tractement niet was vrijgevallen, want de ambtenaar was bij een ander Departement overgegaan, en dat het dus niet regelmatig was om op die wijze tot eene verhooging van bezoldiging of tot aanstelling van nieuwe ambtenaren over te gaan. Tegen de som van *f* 8000 had hij bezwaar, omdat de Minister zelf verklaarde nog niet te weten hoeveel ambtenaren hij behoefde; bovendien meende hij dat het beheer voor de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen niet van zoo grooten omvang was, om daarvoor eene geheel nieuwe afdeeling op te rigten. Eindelijk wat de som van *f* 2500 betrof stelde hij een amendement voor om die van de begrooting af te nemen. — De *Minister van Binnenlandsche Zaken* deed uitkomen hoezeer de werkzaamheden bij zijn Departement vermeerderen; hoe schraal de ambtenaren werden bezoldigd, terwijl hunne taak dagelijks omvangrijker werd, zoodat hij de voorgestelde verhooging dringend noodzakelijk keurde. Wat het beheer betrof van de gestichten Ommerschans en Veenhuizen, was het bij onderzoek gebleken, dat het onmogelijk was dat beheer te doen plaats hebben bij de afdeeling Armwezen, en dat het beheer zelf van vrij grooten en gewigtigen omvang was. — De heer *Thorbecke* verklaarde voor het amendement van den heer Betz te zullen stemmen wegens den vorm, waarin de Minister de verhooging aanvroeg; indien de Minister eene regelmatige aanvrage had gedaan, spreker zou welligt zijne toestemming hebben kunnen geven. Ten aanzien van den post van *f* 8000 meende de spreker, dat het beheer over de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen zeer goed kon plaats hebben bij de afdeeling Armwezen, welke afdeeling toch vermindering van werkzaamheden heeft moeten ondervinden door het ophouden van hare bemoeijenissen met de Maatschappij van Weldadigheid, door de vereenvoudiging in het toezigt ten gevolge van de nieuwe wet op het armbestuur, en door de in die wet gemaakte verandering betrekkelijk het domicilie van onderstand; hij kon zich dus niet met de oprigting eener nieuwe afdeeling vereenigen. — De *Minister* antwoordde hierop o. a., dat de werking der wet op het armbestuur den Minister niet had doen zien dat daaruit groote vermindering van werkzaamheden voor de afdeeling Armwezen was ontstaan. — De heer *Hugenholtz* verklaarde voor het amendement te zullen stemmen, omdat hij niet verlangde eene stuksgewijze verhooging van de bezoldiging der ambtenaren. De maatregel behoorde algemeen te zijn en indien de Regering overtuigd was van de noodzakelijkheid daarvan, dan behoorde zij daartoe het initiatief te nemen bij eene wet. — Nadat nog de heer *Betz* en de Minister van Binnenlandsche Zaken hadden gerepliceerd, werd het amendement van den heer *Betz* in stemming gebragt en *verworpen* met 49 tegen 19 stemmen.

Voor stemden de heeren Betz, Luyben, Westerhoff, van Asch van Wijck, Kien, van Hall, van Hoëvell, Kingma, Wintgens, Godefroi, van Heukelom, Thorbecke, Olivier, van Franck, Wijbenga, van Twist, van Amerongen, Poortman en Hugenholtz.

De onder-artt. 2 tot en met 51 werden zonder discussie *aangenomen*.

Bij de 4de afdeeling (medische politie) verzocht de heer *de Poorter* dat de nieuwe wetten op de geneeskunde mogten worden ingediend vóór maart 1860, en hoopte dat daarbij mogt in acht genomen worden eenheid van stand, eenheid van kunst, eenheid van wetenschap, ook met het oog op de officieren van gezondheid, en dat ingesteld werd een examen met eene jury. — De Minister verklaarde dat de nieuwe wetten in behandeling waren, en dat hij de wenschen van den spreker in overweging zou nemen.

De 4de en 5de afdeeling (zijnde de onder-artikelen 52 tot en met 66) werden zonder discussie aangenomen.

Over de 6de afdeeling (waterstaat en publieke werken) had eene korte algemeene beraadslaging plaats. — De heer *Begram van Jaarsveld* vestigde de aandacht op het bekende vraagstuk betrekkelijk de bevoegdheid van een dijksbestuur tot onteigening van speciën voor den aanleg, het onderhoud en het herstel van dijken. De Hooge Raad had verleden jaar die bevoegdheid ontkend; de Minister had beloofd maatregelen te nemen ten einde in het bezwaar te voorzien; intusschen was eene tweede zaak voor den Hoogen Raad aanhangig gemaakt en spreker drong er nu op aan dat de Minister ten spoedigste eene beslissing nam in eene zaak die de eerste beginselen van het dijkregt scheen aan te randen. In de tweede plaats betoogde de spreker de noodzakelijkheid om ten spoedigste de werken van de Dalemsche sluizen te voltooijen. — De heer *Mackay* bragt hulde aan de verdienstelijke wijs waarop tegenwoordig de verslagen betrekkelijk den waterstaat werden opgesteld. Hij verzocht tevens de Vergadering niet enkel te willen letten op de cijfers die aangevraagd werden voor publieke werken, maar ook te letten op de ontzaggelijke welvaart die door den aanleg van kanalen en wegen in de provincien werd te weeg gebragt. Hij moest dan ook verklaren dat hij met oneindig minder genoegen heden uit den mond van den heer Thorbecke eene vermaning tot beperking van die publieke werken had vernomen, daar zijn genoegen groot was, toen hij dienzelfden spreker als Minister van Binnenlandsche Zaken had hooren verklaren dat hij de duurste Minister was. — De heer *Thorbecke* besprak twee punten. Het eerste had betrekking tot het subsidiestelsel. Hij deelde niet in het gevoelen der Regering dat ondersteuning van Staatswege moest worden beperkt tot die werken van meer algemeen belang, welke zonder zoodanige ondersteuning weinig of geen kans zouden hebben van te worden ondernomen of tot stand gebragt. Spreker meende dat in deze formule geenerlei beperking voor het subsidie-stelsel te vinden was. In de tweede plaats werden door den spreker behandeld de klagten die in Overijssel werden aangeheven over het onttrekken van water aan de riviertjes de Regge en de Schipbeek. Spreker meende dat de Regering ten onregte zich vasthield aan een enkel arrest van den Hoogen Raad en dat de Regering ten deze zelfstandig behoorde te handelen. — De *Minister van Binnenlandsche Zaken* antwoordde dat de beperking van het subsidie-stelsel gelegen was in het *criterium* van het algemeen belang; dat de zaak der riviertjes in Overijssel blijkens de Memorie van Beantwoording aan een grondig onderzoek is onderworpen; dat betrekkelijk het besproken beginsel van het dijkregt de Regering van oordeel was, om alvorens ten dezen wettelijke bepalingen voor te dragen, af te wachten het arrest van den Hoogen Raad.

Daarna werden de onder-artt. 67—72 zonder discussie aangenomen.

Onder-art. 73 was uitgetrokken ad *f* 200,000, waarvan *f* 125,000 zou worden bestemd voor een nieuw magazijn voor geneesmiddelen en *f* 75,000 voor een nieuw gebouw van den Hoogen Raad, beide te 's Gravenhage op te rigten.

De heer *Westerhoff* maakte bezwaar tegen den aanbouw van een nieuw magazijn voor geneesmiddelen. Het bestaande gebouw was z. i. voor herstel vatbaar; het nieuwe gebouw was ook te kostbaar, te ruim, en zou op eene weinig geschikte plaats worden opgerigt. — De heer *van Eck* handhaafde het ten vorigen jare verdedigde beginsel, om tot de oprigting van nieuwe gebouwen slechts te besluiten bij afzonderlijke wetten. Wat het lokaal betreft van den Hoogen Raad, hij wenschte in de eerste plaats, dat vooraf de wet op de regterlijke organisatie tot stand was gebragt en in de tweede plaats, dat alsdan een paleis van justitie werd gebouwd, ter bevatting van alle regterlijke collegien der residentie. — De heer *van Diggelen* verdedigde de voordragt der Regering op grond van de bouwvalligheid der bestaande gebouwen, die vernieuwing niet langer ontbeerlijk maakten. — De Minister van Binnenlandsche Zaken betoogde dat het bestaande magazijn van geneesmiddelen alleen voor eene som van *f* 40,000 en dan nog gebrekkig zou kunnen worden hersteld. Hij geloofde niet met den heer van Eck, dat het noodig ware eene afzonderlijke wet in te dienen, wanneer men een post op de gewone Staatsbegrooting brengen kon. Overigens trad de Minister in eene schets van den bouwvalligen toestand, waarin bovenal de toegang tot het parket van den Hoogen Raad verkeerde, zoodat het onmogelijk scheen de oprigting van een nieuw gebouw uit te stellen tot na de vasstelling eener wet op de regterlijke organisatie, die nu weder gebleken was niet zoo gemakkelijk tot stand te kunnen komen. — De heer *de Poorter,* die niet tegen het gebouw voor den Hoogen Raad, maar wel tegen het magazijn voor geneesmiddelen gestemd was, vroeg den Minister of het niet mogelijk ware het artikel te splitsen, ten einde de verwerping van het geheele artikel door vereeniging van twee minderheden te voorkomen. — De heer *Godefroi* zou, indien het artikel niet werd gesplitst, stemmen tegen het artikel, omdat dezelfde reden nu nog bestond die ten vorigen jare de Kamer had bewogen niet toe te staan de gelden voor den aanbouw van een nieuw locaal voor den Hoogen Raad. Vooraf behoorde bij de regterlijke organisatie te zijn uitgemaakt waar voortaan de zetel van den Hoogen Raad zou zijn. Niemand kon dat vooruit bepalen en men zou de kwestie door den aanbouw van een nieuw gebouw praejudicieeren. — De heer *van der Linden* vereenigde zich met het gevoelen van den heer van Eck; hij wilde een paleis van justitie voor alle regtscollegiën, en in geen geval een gebouw voor den Hoogen Raad, zoolang de wet op de regterlijke organisatie niet was vastgesteld.

De heer *Gevers Deynoot* verdedigde daarentegen het voorstel der Regering, betoogende, behalve dat de aanbouw volstrekt noodzakelijk was, dat de Regering verleden jaar op het oog had gehad de wet op de regterlijke organisatie. Deze echter was verworpen; men was dus eer een stap achteruit dan vooruit gegaan, en bij de onzekerheid hoe lang nog eene wet op de regterlijke organisatie zou uitblijven, kon men onmogelijk het hoogste regterlijk collegie in Nederland langer laten huisvesten in een lokaal zijner onwaardig. — De heer *Godefroi* antwoordde hierop dat de Minister van Binnenlandsche Zaken zelf ten verleden jare de verklaring had afgelegd dat de Reg. zich verbond geen gebouw op te rigten voor dat beslist zou zijn waar de Hooge Raad geplaatst zou worden; en die verbindtenis, meende hij, was ook nu nog in volle kracht. — De *Minister van Binnenlandsche Zaken* verklaarde, dat de verbindtenis, zoo even herinnerd, inderdaad sloeg op het ontwerp van wet wat in de vorige Zitting verworpen werd; doch dat het nooit de bedoeling der Regering was geweest om te verklaren dat zij te geener tijd een gebouw zou willen oprigten, zoolang de wet op de regterlijke organisatie niet was tot stand gekomen. Over de zaak zelve zou de Minister niet verder uitweiden, maar hij wilde alleen zijne verwondering te kennen geven dat, nadat jaren zoo mondeling als schriftelijk was aangedrongen op een nieuw gebouw voor den Hoogen Raad, men thans allerlei exceptien opwierp om de oprigting van zoodanig gebouw te beletten. Ter voldoening eindelijk aan het verzoek om het art. te splitsen, verdeelde de Minister het art. aldus:

Art. 73, aanbouw van nieuwe lokalen te 's Gravenhage *f* 100,000.

Art. 73 *a*, aanbouw van een magazijn van geneesmiddelen te 's Gravenhage *f* 100.000.

De debatten gesloten zijnde werd art. 73 *aangenomen* met 42 tegen 24 stemmen.

Tegen stemden de heeren Betz, Schimmelpenninck, Dullert, Jespers, Sloet, van Asch van Wijck, van Eck, Kien, van der Linden, Meeussen, van Hall, van Hoëvell, Kingma, van der Veen, Godefroi, Hoynck, Thorbecke, Olivier, van Franck, Wijbenga, van Twist, Taets van Amerongen, Hengst en Hugenholtz.

Art. 73 *a* werd *aangenomen* met 35 tegen 31 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Akerlaken, Zijlker, van Heukelom, Thorbecke, Olivier, van Franck, Wijbenga, van Twist, Taets van Amerongen, Hengst, Hugenholtz, Betz, Schimmelpenninck, Dullert, Begram, Dirks, Schimmelpenninck van der Oije, Idserda, van Nispen, Sloet, Westerhoff, de Poorter, van Diggelen, van Eck, Kien, van der Linden, van Heiden Reinestein, van Hall, Heemskerk, van Hoëvell en Kingma.

De Vergadering is daarna gescheiden tot morgen ten 12 ure, ten einde aan de leden gelegenheid te geven de laatste eer te bewijzen aan het stoffelijk overschot van den heer Stolte, overleden lid der Kamer.

In de zitting der Kamer van heden is ingekomen eene missive van den heer mr. P. A. Sander, kennis gevende dat hij aanvaard heeft de betrekking van raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van Zuidholland, ten gevolge waarvan hij heeft opgehouden lid der Kamer te zijn. Van deze missive zal worden kennis gegeven aan de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Finantiën.

VERBETERING.

In ons verslag van gisteren, laatste regel van de rede van den heer Hugenholtz staat: „ hij voor zich „ moest bezwaar maken den Minister op den ingeslagen weg te volgen" — lees: „ hij voor zich „ moest bezwaar maken het amendement aan te nemen, „ en zou den Minister op den ingeslagen weg volgen."

Tegen het amendement van den heer van Asch van Wijck stemden nog de heeren Hoynck van Papendrecht en Reinders.

Herziening van de regten op den in- en uitvoer van Visch.

Het wetsontwerp tot afschaffing der overgebleven geringe regten op den invoer van vreemden haring en andere gezouten visch heeft bij de overweging

in de afdeelingen der Kamer onverdeelden bijval gevonden. Het strekt tot verwezenlijking van een denkbeeld, dat reeds vroeger door de meerderheid der Kamer werd omhelsd. Geheele opheffing der bedoelde regten kan te minder bezwaar ontmoeten, nu het Collegie voor de Zeevisscherijen, dat zich, blijkens de van hetzelve uitgegane verslagen, op de hoogte zijner roeping weet te stellen, die opheffing voorstaat, ook in het welbegrepen belang onzer visscherijen zelve. Inderdaad schijnen die visscherijen daardoor geenszins benadeeld te zullen worden, omdat de meerdere deugdelijkheid van den Nederlandschen haring aan dat voortbrengsel eenen voldoenden afzet verzekert, en omdat, zoo zich ook mededinging op de binnenlandsche markt mogt doen gevoelen, hierin een heilzame prikkel voor onze visscherijen gelegen zou zijn om deugdzame waar te blijven leveren en zich van alles te onthouden, wat de daaraan van oudsher geschonken voorkeur zou kunnen krenken. Deze nieuwe stap op het gebied der handelsvrijheid brengt overigens aan de schatkist geen noemenswaardig verlies toe, daar de invoerregten op den visch in het afgeloopen jaar 1858 naauwlijks *f* 3000 hebben opgeleverd.

Verscheiden leden achtten de voorgedragen wet ook van veel gewigt voor de volksvoeding, waarvan de haring in vroegere eeuwen zulk een aanmerkelijk deel uitmaakte en welligt weder zou kunnen uitmaken.

Van dezelfde zijde werd de opmerking gemaakt, dat onder de werking van het premiënstelsel de belangen van den vischhandel noodwendig aan die der visscherijen moesten opgeofferd worden; dat deze handel, waartoe de ligging van ons Land zoo uitnemend geschikt is, nog in eenen staat van kindschheid verkeert, en dat hij thans, na de invoering van het stelsel van vrijheid, indien bij onze vischhandelaren slechts de noodige bedrijvigheid en kennis van zaken heerschen, eene aanzienlijke uitbreiding zal kunnen erlangen. De bedoelde leden dachten daarbij natuurlijk ook aan de versnelde gemeenschap die de spoorwegen aanbieden. Zij vermeenden echter, dat het vervoer van visch op de spoorwegen over 't algemeen nog te kostbaar is, en verwachtten dat deze wenk voldoende zou zijn om bij de vaststelling der tarieven voor het spoorwegvervoer dit punt door de Regering niet uit het oog te doen verliezen.

Met opzigt tot den vorm der wet heeft men doen opmerken, dat deze niet overeenstemt met het in den laatsten tijd door de Regering aangenomen stelsel, naar aanleiding van eene uit den boezem der Kamer gerezen bedenking. De staat of lijst der in het tarief te brengen veranderingen behoort niet als een aanhangsel bij de wet gevoegd, maar in het ligchaam dier wet opgenomen te worden. Deze zou anders in strijd zijn met het formulier van art. 116 der Grondwet. Men verwees, als ophelderend voorbeeld, naar het ontwerp van wet tot herziening van het tarief, den 21 september 1858 bij de Kamer ingezonden. De daarvoor aangenomen vorm kan ook hier worden toegepast.

Naar het oordeel der Commissie van Rapporteurs geeft deze uitslag van het plaats gehad hebbend onderzoek geene aanleiding tot het uitlokken eener schriftelijke gedachtenwisseling met de Regering, en kan het tegenwoordig stuk derhalve als Eindverslag gelden.

WETSONTWERP tot vaststelling der begrooting voor de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen voor de dienst 1860.

Aan de Memorie van Beantwoording nopens dit wetsontwerp wordt het volgende ontleend:

§ 1. Het in het Voorloopig Verslag vóórkomende gezegde, dat uit de kennisneming van dit wetsontwerp teleurstelling bij de leden der Tweede Kamer zou zijn voortgevloeid, bevreemdt de Regering in hooge mate. Toen dat ontwerp opgemaakt werd, waren de gestichten naauwelijks een tiental dagen onder het beheer van het Rijk geweest. In de Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag over het wetsontwerp, dat later de wet van 19 augustus 1859 (Staatsblad n.° 81) werd, is gezegd: „De gestichten zijn over te nemen, gelijk zij bestaan. Eerst wanneer zij overgenomen zullen zijn, kan de hand aan het werk worden geslagen tot verbetering van wat verbetering behoeft." Als men dit bedenkt, zal men moeten erkennen, dat het onmogelijk was, na een zoo kort tijdsverloop, voor 1860 eene begrooting te ontwerpen, die de sporen droeg van eene „nieuwe en vereenvoudigde inrigting van het beheer der gestichten." Hetgeen in de aangehaalde Memorie van Beantwoording is aangevoerd ten aanzien van het onverantwoordelijke om de bestaande orde van zaken roekeloos omver te werpen, geldt ook nu nog: „Het spreekt van zelf dat, waar een bestaand beheer plotseling aan den Staat overgaat, van Rijkswege niet op eens verandering kan worden gebragt in hetgeen bij dat beheer sedert 40 jaren gebruikelijk is geweest." Daarenboven — ook dit moet worden herhaald — het is geenszins uitgemaakt, dat het voormalig beheer in de gestichten op te weelderigen voet was ingerigt.

Ofschoon de Regering ten aanzien der gestichten reeds ondervinding heeft opgedaan, is het haar evenwel nog niet mogelijk, over alle takken van de dienst een beslissend oordeel te vellen. Het beheer der gestichten is bij het Departement van Binnenlandsche Zaken met den meesten ijver opgevat, en de voormalige gecommitteerde der Regering is steeds bereid daaromtrent inlichting te geven. Maar een „zich voorbereiden op dat beheer", zoo als in het verslag gezegd wordt, kon niet plaats hebben. De eindregeling vorderde zoo veel zorgen en inspanning, dat men zich niet te gelijk kon bezig houden met de bepaalde overweging der veranderingen, die het beheer der gestichten zou kunnen of behooren te ondergaan, nadat die eindregeling zou zijn tot stand gekomen. Het was ook niet mogelijk, zich ten dien aanzien eene juiste meening te vormen, alvorens eigene ondervinding door eigen beheer ware verkregen.

Bedaard overleg bij de behandeling dezer zaak is te meer noodig, omdat de voormalige gecommitteerde, bij de uitoefening van het hem opgedragen beheer, geene gebreken heeft aangetroffen, die eene dadelijke voorziening zouden vorderen. Het is hem meermalen voorgekomen, dat hetgeen bij den eersten opslag vatbaar scheen voor verbetering, door eene meer of min langdurige ondervinding onder het bestuur der Maatschappij van Weldadigheid was gebleken goed te zijn.

De Regering houdt zich, zonder ophouden, onledig met het onderzoek naar de wijze, waarop vereenvoudiging in het beheer der gestichten ware te brengen; maar acht zich tevens verpligt, in dat beheer geene belangrijke wijzigingen te maken, dan die zij op goede gronden kan vermeenen eene verbetering te zijn. Zij moet verlangen, dat haar tot dat onderzoek de vereischte tijd worde gelaten.

Het volgen van het in het verslag geopperde denkbeeld, om de aangeboden begrooting slechts voor een half jaar vast te stellen, zou de gewenschte grondige regeling niet bevorderen. Die regeling kan niet plaats hebben dan trapsgewijze.

§ 2. Door het organiek besluit van den 19 aug. 1859 (Staatsblad n.° 82) is met opzigt tot het hier behandeld onderwerp slechts geringe verandering gebragt in hetgeen sedert het in werking treden van het niet in het Staatsblad opgenomen vroeger besluit van den 30 october 1843, n.° 74, heeft gegolden. De goedkeuring des Ministers ter opzending van hen die zich daartoe vrijwillig aanmelden naar de bedelaarsgestichten, welke goedkeuring volgens laatstgemeld besluit alleen ten aanzien van minderjarigen werd vereischt, wordt thans ook ten opzigte van meerderjarigen gevorderd. Dit heeft echter geenszins de strekking om de werkelijk vrijwillig verlangde opzending in het minst te belemmeren, maar is alleen geschied om een waarborg te meer te hebben dat geene personen worden opgenomen dan van welke het aan het opperbestuur der gestichten overtuigend is gebleken dat zij zelve hunne opzending wenschen, en alzoo voor te komen, dat voedsel worde gegeven aan verlangens, die wel eens zijn bespeurd om deze of gene op te zenden, wier eigen vrijwillige begeerte om zich naar de gestichten te begeven te betwijfelen viel, hoewel die begeerte dan ook schijnbaar van hunne zijde was geuit.

§ 3. Ofschoon het denkbeeld der zamenstelling van de inrigtingen te Ommerschans en Veenhuizen in de Memorie van Beantwoording betreffende het wetsontwerp voor de begrooting van het loopende jaar geenszins is verworpen, werd daarbij echter tevens opgemerkt, dat dit eene vraag is van groot gewigt, waarop het volstrekt onaannemelijk schijnt reeds bij den aanvang van het Staatsbeheer als het ware voetstoots te antwoorden, en dat het hoogst onraadzaam zou zijn, omtrent een zoo gewigtig vraagstuk eene beslissing te nemen, zoolang die niet kan worden gegrond op eene door eigen ondervinding verkregen overtuiging, eene overtuiging, die slechts de vrucht kan zijn van het aandachtig gadeslaan der uitkomsten van het te voeren Staatsbeheer over de onderscheidene gestichten *gedurende een genoegzaam ruim tijdsverloop, om daarover op goede gronden te kunnen oordeelen.*

Dat Staatsbeheer heeft naauwelijks twee maanden geduurd. De vele werkzaamheden, die, als bij ieder nieuw beheer, in de eerste plaats moeten worden gewijd aan het verzekeren van den geregelden loop der zaak, beletten, zich reeds dadelijk gezet bezig te houden met de overweging der zoo gewigtige vraag, of een gesticht als de Ommerschans met zijne voor den landbouw zoo geschikte gronden kan worden opgeruimd.

De Regering erkent, dat het bijeenwezen der veroordeelde bedelaars met hen, die zich vrijwillig aanmelden, op zichzelf geen bezwaar tegen de zamenstelling der gestichten zou wezen. Maar dit is slechts een punt van ondergeschikt belang. Zou de zamensmelting in sommige opzigten bezuiniging brengen, zij kan ligt ook tot nieuwe uitgaven aanleiding geven en tevens vermindering van inkomsten veroorzaken, waardoor de vrucht dier bezuinigingen zou verloren gaan.

De Regering houdt intusschen op de zamensmelting der gestichten steeds het oog gerigt. Het is hare ernstig streven, zoo spoedig mogelijk te komen tot beslissing der vraag, of die zamensmelting al dan niet behoort plaats te vinden.

§ 4. Er bestaat geen bedenking tegen het mede[illegible] deelen der regeling ten opzigte der militaire huis[illegible] gezinnen. De daartoe betrekkelijke overeenkomst wordt hiernevens in afschrift overgelegd.

Art. 1. Er is gevraagd, of de ambtenaren, voorkomende in den toelichtenden staat, aanspraak [illegible] pensioen of wachtgeld zouden verkrijgen. Tot dus[illegible] zijn geen ambtenaren anders dan tijdelijk in di[illegible] gesteld. Zoodanige ambtenaren verkrijgen geen aanspraak op pensioen of wachtgeld.

Art. 5. De hier gemaakte aanmerking schijnt [illegible] eene dwaling te berusten. Er kan geen sprake [illegible] van het storten der bijdrage uit 's Rijks schatkist [illegible] de kas der gestichten. De bijdrage van *f* 130,000 [illegible] het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting zal geheel [illegible] gedeeltelijk worden geordonnanceerd ten name van de Generale Thesaurie, voor rekening van de begrooting der gestichten. Maar alle uitgaven ten behoeve der gestichten geschieden uit 's Rijks kas [illegible] alle inkomsten ten behoeve der gestichten worden [illegible] 's Rijks kas gestort.

Na kennis te hebben genomen van de Memorie van Beantwoording is de Commissie van Rapporteurs voor dit wetsontwerp van oordeel, dat daaromtrent geene nadere overweging in de afdeelingen wordt vereischt.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn.